

HRVATSKI VOJNIK

13. RUJNA 2024.

CIJENA 1,33 €

BROJ | 717

PUKOVNija VOJNE POLICIJE
**POSTROJBA KOJA
TEŽI IZVRSNOSTI**

VOJNA
IDNUSTRiJA
DEFcROS
- DOBAR POČETAK
U OSiJEKU

HKoV
POSTATI
HRVATSKI VOJNIK
OSTVARENJE JE
MOJEG SNA

BICIKLISTIČKA
AVANTURA
SA PSOM OD
ZAGREBA DO
PARiZA

"KRILA OLUJE"
NASTUP NA
NAJVEĆEM
EUROPSKOM
AEROMITINGU

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
0 3 7 2 4
9 7713301500003

Foto: Filip Klen

DEFCROS - DOBAR POČETAK U OSIJEKU

Dvodnevni Međunarodni sajam sigurnosti i obrane bio je prije svega skup dobro poznatih hrvatskih tvrtki, ali isticao se i zapaženim nastupom hrvatskih državnih institucija iz tog sektora

[STR. 4]

NASLOVNICI SNIMIO FILIP KLEN

SADRŽAJ

- 10 PUKOVNIJA VOJNE POLICIJE**
Postrojba koja teži izvrsnosti
- 14 HRVATSKA KOPNENA VOJSKA**
Puma 24
- 16 MEĐUNARODNA SURADNJA**
Deset godina uspjeha
- 18 ZSS**
U sjećanje na Josipa Briškog
- 20 HKoV**
Odlučna potpora 24
- 24 HKoV**
Postati hrvatski vojnik ostvarenje je mojeg sna
- 26 REPORTAŽA**
Biciklistička avantura sa psom od Zagreba do Pariza
- 30 OBLJETNICA**
Strateški važna pobjeda
- 32 "KRILA OLUJE"**
Nastup na najvećem aeromitingu u Europi
- 34 VOJSKE SVIJETA**
Modernizacija njemačkih kopnenih snaga
- 44 VOJNA POVIJEST**
Hrvat koji je zadužio američku vojsku
- 52 PODLISTAK**
Teške plovidbe (II. dio): Velika armada ili kako uništiti cijelu flotu
- 58 PRIČE O DOMOVINSKOM RATU**
Prolaznost
- 62 TRENUTAK SJEĆANJA**
Trajan podsjetnik na ratne dane
- 64 TRENUTAK SJEĆANJA**
Prvi uništeni tenk u Dalmaciji

VOJNA IDNUSTRIJA

Dvodnevni Međunarodni sajam sigurnosti i obrane bio je prije svega skup dobro poznatih hrvatskih tvrtki, ali isticao se i zapaženim nastupom hrvatskih državnih institucija iz tog sektora

PRIPREMIO
Domagoj Vlahović

FOTO
Filip Klen

DEFCROS DOBAR POČETAK

Vijest o održavanju Međunarodnog sajma sigurnosti i obrane DEFCROS stigla je u našu redakciju krajem kolovoza zajedno s nekim temeljnim informacijama. Htjeli ili ne, odmah smo počeli uspoređivati osječki sajam s ASDA-om, dogadjajem koji je također posvećen sektoru obrane i sigurnosti i koji je u desetak godina stekao dobru reputaciju i izvan Hrvatske. No, zaključci se nisu mogli donijeti prije 5. rujna i odlaska naše ekipe na otvaranje dvodnevnog sajma. Mjesto održavanja, Gospodarski centar Osijek, strateški je projekt Osječko-baranjske županije. Njegova Zgrada 1. otvorena je u travnju 2023. godine. Riječ je o uistinu modernom objektu, s glavnom halom, popratnim prostorijama i galerijama koji su svi zajedno dobro opre-

mljeni za održavanje različitih izložbi. Naravno, obrambeno-sigurnosni sektor je poseban, neki od tehničkih sustava koje izlagajuči žele pokazati zahtijevaju veći prostor. Stoga je dobro da se izlagati moglo i na velikom vanjskom prostoru, a tu je izražaja najviše došla Hrvatska vojska.

ODMAH VIDLJIVA INTERAKCIJA

Organizator sajma bila je osječka tvrtka Sky Fort Systems uz potporu Hrvatskog klastera konkurentnosti obrambene industrije (HKKOI). Jedan od razloga i motiva zašto je DEFCROS pokrenut vrlo je jednostavan – globalna sigurnosna situacija koja se u zadnje dvije i pol godine stubokom promijenila vratila je obrambeno-si-

gurnosni sektor u prvi plan svakog gospodarstva i industrije. Slično je i u Hrvatskoj, i zato smo u Osijeku vidjeli niz štandova dobro poznatih imena hrvatskih tvrtki. U ovom trenutku, ne može se reći da je sajam imao izraženu međunarodnu komponentu, ali zato je bio poseban po nečem drugom – vrlo zapaženom nastupu hrvatskih državnih institucija iz sektora. Uz spomenute OSRH, predstavili su se i MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite te Javna vatrogasna postaja Osijek. A oni su se prije svega predstavili građanima, ljudima koji sajam nisu posjetili kao profesionalci, nego kao ljudi koje zanima moderna tehnologija (oružni sustavi, senzorski sustavi, inženjerijski sustavi, vozila, letjelice, pa čak i plovila...), ili ih zani-

U OSIJEKU

maju institucije koje brinu o njihovoj sigurnosti. Ukratko, kako su naveli organizatori, naglasak je bio na "promoviranju važnosti sigurnosti i obrane u modernom društvu". I, naravno, u raznim dijelovima velike hale već se nakon samog otvaranja sajma mogla vidjeti interakcija između stručnjaka, donositelja odluka i poduzetnika iz sektora obrane i sigurnosti. Skupovi poput DEF CROS-a dobra su prilika za razmjenu znanja, iskustava, jačanje suradnje, pa možda i dogovaranje kroz konkretnog posla. Tijekom svečanog otvaranja, direktor tvrtke Sky Fort Systems Kristijan Ilovača rekao je da je u izazovnim vremenima nužno promovirati vojnu i namjensku industriju. Predsjednik Hrvatskog klastera konkurentnosti obrambene industrije

**Mjesto održavanja,
Gospodarski
centar Osijek,
uistinu je moderan
objekt, s glavnom
halom, popratnim
prostorijama i
galerijama koji su
svi zajedno dobro
opremljeni za
održavanje različitih
izložbi**

i predsjednik Uprave Agencije Alan Goran Basarac istaknuo je da su dosadašnje slične izložbe obrambeno-sigurnosnog sektora bile koncentrirane na njegove pojedine segmente, a DEF CROS, kao *kompletna izložba* obuhvaća puno više. Dodao je i da je ključno da sajam ima potporu resornih institucija poput MÖRH-a. A ta potpora te suradnja s organizatorom, mogla se vidjeti na prvi pogled. U središnjem dijelu dvorane Ministarstvo obrane imalo je svoj štand na kojem su posjetitelji imali prigodu upoznati se s vojnim pozivom i mogućnostima ostvarivanja karijere u Hrvatskoj vojsci, dobiti sve potrebne informacije o dragovoljnem vojnom osposobljavanju te o studijskim programima na Hrvatskom vojnom učilištu. S druge strane, taktičko-tehnički zbor OSRH na vanjskom izložbenom prostoru bio je zaista velik, sigurno je da je veći onaj koji se organizira na zagrebačkom Jarunu povodom Dana OSRH, a za ostale baš i ne znamo. Izloženi su, među ostalim, helikopteri Black Hawk i Kiowa Warrior, borbena oklopna vozila Patria, tenk M84, vozilo MRAP, sustav za protuzračnu obranu Mistral, različito streljačko naoružanje te

VOJNA IDNUSTRIJA

druga borbena i neborbena tehnika. Bitno je što je dobar dio tih sustava proizведен u Hrvatskoj. A još je bitnije da su uz njih bili pripadnici OSRH iz različitih postrojbi, koji su unatoč priličnoj vrućini bili na raspolaganju građanima za stručne odgovore na mnoštvo pitanja. Zahvaljujući njima, poziv hrvatskog vojnika u Slavoniji sigurno je dobio jedan novi plus.

DVA VELIKANA STRELJAČKOG ORUŽJA

U unutarnjem izložbenom prostoru, samostalno, ili zajednički, predstavilo se oko trideset izlagača. Ponavljamo, bio je to prvi DEFCROS, a dvorana nije velika poput splitske Spaladium arene ili zadarske dvorane Krešimir Čosić, stoga štandovi nisu bili toliko veliki ili bogato opremljeni kao što su na ASDA-i. Čak bismo rekli da su prostori nekih javnih institucija, recimo Policijske uprave osječko-baranjske, s oružjem i drugim sredstvima koje koriste hrvatski policajci, bili atraktivniji od onih *privatnih*. No, izloške su barem djelomice mogli kompenzirati promotivni materijali ili razgovori s domaćinima na štandu. Primjerice, iako nešto manji, štand karlovačkog proizvođača streljačkog naoružanja HS Producata opet je bio iznimno posjećen. Vrlo jednostavno, riječ je o proizvodima svjetske klase koji pokrivaju vojni, policijski, zaštitarski

Ministarstvo obrane imalo je svoj štand na kojem su posjetitelji imali prigodu upoznati se s vojnim pozivom i mogućnostima ostvarivanja karijere u Hrvatskoj vojsci, dragovoljnom vojnom osposobljavanju te o studijskim programima na Hrvatskom vojnom učilištu

Štandovi HS Producata (desno) i Česke zbrojovke (sasvim desno), očekivano, bili su među najposjećenijima na sajmu

i samoobrambeni sektor. Teško da je itko prošao pokraj štanda, a da nije u ruke uzeo pušku VHS 2 ili pištolj H11 Hellcat. U kratkom, neformalnom razgovoru, saznali smo da nas početkom iduće godine iz tvornice čekaju zanimljive novosti, ali i da ćemo se morati strpjeti da bismo saznali o čemu je riječ. Jedino u što možemo biti sigurni jest da će HS Produkt još jednom potvrditi svoju reputaciju. DEFCROS nije imao izraženu međunarodnu notu, ali jedan od stranih izlagača privukao je veliku pozornost - Colt CZ Group, konkretnije Česká zbrojovka. Češka je tvrtka u Osijeku izlagala prvi put u Hrvatskoj, te na dobro uređenom štandu pokazala prilično veliku paletu svojih pištolja i pušaka, a najzanimljiviji proizvod bila je nova jurišna puška Bren 3, koja je premijeru imala prije samo nekoliko mjeseci u Parizu. Predstavnik tvrtke Stanislav Bobek rekao je da je svjestan da u Hrvatskoj imamo vlastitog proizvoda, međutim spremni

**Pogled na dio
taktičko-tehničkog
zbora OSRH**

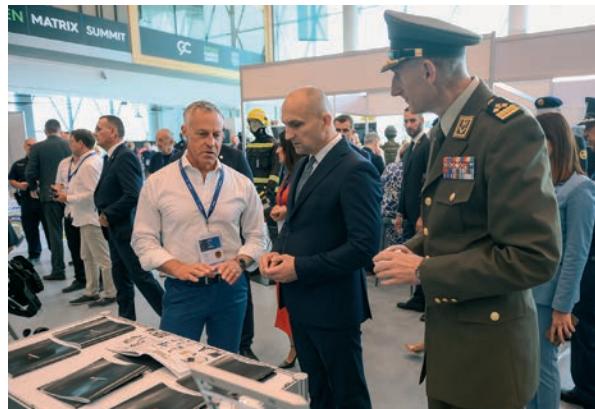
su ponuditi svoja oružja različitim postrojbama specijalne namjene koja imaju ograničene potrebe. Za Bren 3, koja je zapravo poboljšana službena puška češkog OS-a Bren 2, kaže da je prošla različita testiranja, a za serijsku proizvodnju i isporuke bit će spremna iduće godine.

BESPOSADNI SUSTAVI I EKSPLOZIVNA SREDSTVA

Zagrebački proizvođač kopnenih besposadnih vozila DOK-ING te osječki proizvođač besposadnih letjelica i senzorskih sustava Órqa udružili su snage na zajedničkom štandu. Podsjetimo, dvije su tvrtke krajem rujna prošle godine na Hrvatskom vojnom učilištu potpisale Memorandum o razumjevanju kojim zajednički žele doći do kompletnih rješenja u različitim obrambeno-sigurnosnim područjima. "Zajedničke nastupe smatramo prirodnim", kažu nam na štandu. Cilj je, među ostalim, da se suradnjom, zahvaljujući domaćoj pameti

Uz predstavnike organizatora, izlagača i druge sudionike DEFCROS-a, na svečanom otvaranju bili su i potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Ivan Anušić, načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid, potpredsjednik Hrvatskog sabora i gradonačelnik Vukovara Ivan Penava, zamjenik župana Osječko-baranjske županije koji obnaša dužnost župana Mato Lukić, predsjednik HKKOI-ja i predsjednik Uprave Agencije Alan Goran Basarac, predstavnici državnih te institucija lokalne i područne samouprave, predstavnici ustrojstvenih cjelina MORH-a i OSRH, Diplomatskog i Vojnodiplomatskog zbora i drugi.

i proizvodima, razviju što bolji sustavi svijesti o situaciji. U Osijeku se mogao vidjeti dio ponude Orginal FPV (First Person View) dronova i s njima povezanih sustava (recimo FPV naočale), a vani je bilo izloženo jedno od DOK-ING-ovih robotskih vozila koje koristi MUP, odnosno Ravnateljstvo civilne zaštite. Isto tako, čuli smo i najave zajedničkih konkretnih demonstracija rada združenih sustava dviju tvrtki, jedna od njih mogla bi biti organizirana na sajmu ASDA iduće godine. Ali, ne zaboravimo, primarno područje DOK-ING-a još uvijek su robotski strojevi za razminiranje. Nova sigurnosna situacija u svijetu donosi i nove poslove.

Nečim sličnim razminiranju bavi se gospička tvrtka Demil Tech, koja je imala jedan od najatraktivnijih štandova u Gospodarskom centru. Doduše, na njemu nisu bili izloženi neki novi, inovativni ili moderni oružni sustavi, nego stariji. Riječ je o različitim projektilima, granatama, bombama, minama, mećima i raketama koji su podvrgnuti postupcima industrijske demilitarizacije. Za nas laike, to znači da se streljivo koje je za otpis rastavlja na sastavne dijelove procesom delaboracije. Svaka komponenta određenog sredstva treba biti trajno demilitarizirana, rezanjem, prešanjem, bušenjem ili nečim sličnim. Eksploziv se uništava ili se iskorištava u gospodarske svrhe, a preostale sekundarne sirovine idu u

DOK-ING

daljne zbrinjavanje, poput reciklaže, nabraja nam rukovoditelj proizvodnje Igor Ljevar. Dakle, tvrtka je izvorno njemačka, ali je od 2020. u hrvatskom vlasništvu i ima tridesetak zaposlenih. Rade na hrvatskom, ali sve se više otvaraju i dobivaju poslove na inozemnim tržištima. Zanimljivo, Demil Tech već se bio predstavljao na ASDA-i, ali nekako ih nismo primjećivali. Sada je bio drugi slučaj, jer teško je ravnodušno proći pokraj avionske kasetne bombe BL755 ili torpeda Mark 44 Mod 1.

PONUDE IZ BRODA

Unutarnji štand Đure Đakovića nije imao izložaka, no njihovi se proizvodi mogu vidjeti na taktičko-tehničkom zboru OSRH, primjerice BOV Patria i tenk M-84. A kako se i tvrtka iz Slavonskog Broda želi aktivnije ubaciti u područje razminiranja, vani je bilo izloženo njihovo besposadno vozilo za tu namjenu, tj. teški stroj za razminiranje RM-KA-02A. "Interesa ima te imamo kontakte preko više linija. Podsjecam, još početkom 2000-ih proizveli smo određenu količinu strojeva koji su u razminiranju Hrvatske odradili vrlo ozbiljan posao i svi rade i dandanas, pokazali su se jako dobrim", kaže nam član uprave Goran

Dio ponude Orqinih FPV (First Person View) dronova i s njima povezanih sustava

Matanić. Nabraja da novi stroj ima novi motor povećane snage, poboljšani pogonski sklop, poboljšani hidraulički sustavi...

Što se tiče vojnih sustava, remont vozila Bradley koji provode Amerikanci uz pomoć ĐĐ-a ide svojim tijekom, a u tvrtki očekuju i potpisivanje ugovora s MORH-om za nova vozila Patria. Nadalje, nude i vojne kamione Tatra, što mogu zbog bliskosti s češkom tvrtkom u vlasničkoj

Nije novo, ali je atraktivno – štand gospičke tvrtke Demil Tech koja se bavi industrijskom demilitarizacijom oružnih sustava

strukturi. "Imamo mogućnost ponuditi kamione koji nisu samo stvar koja će biti isporučena izvana. Dakle, možemo ozbiljno sudjelovati u dizajnu, razvoju, proizvodnji te prilagodbama onome što Hrvatska vojska treba. Možemo ponuditi nešto što bi bilo i hrvatski proizvod, a onda i pružiti ozbiljnu potporu tijekom uporabnog vijeka vozila", nabrala Matanić. Kad ste na štandu Đure, morate razgovarati i o tenkovima. Premijer Andrej Plenković početkom kolovoza najavio je "nabavu modernog zapadnog tenka za Hrvatsku kopnenu vojsku". Pitamo bi li se u taj posao mogao uključiti i "Đuro Đaković"?

"Naša je intencija uključiti se u sva nova događanja koja su vezana uz tenkove. Smatram da tu možemo puno, da možemo biti na raspolaganju za OS kroz životni vijek tog sredstva koji će biti jako dug", stiže odgovor. I ne zaboravimo, ĐĐ je još jedna tvrtka iz Slavonije na DEFCROS-u. Matanić nam kaže da njegova tvrtka, koja ima jako dugu tradiciju suradnje s MORH-om i OSRH, podupire sve slične događaje, "oni su jedan korak prema tome da budemo više konsolidirani, više uključeni u rad i život Oružanih snaga".

KOMBINEZONI ZA RAFALE

Potporu DEFCROS-u jasno je dao i vlasnik tvrtke HEMCO Slobodan Mihalj, "podržavamo inicijativu Sky Fort Systemsa, MORH-a i svih drugih institucija da se ovako nešto održava u Slavoniji, čak sam iznenaden kako je sve dobro ispalio i nadam se da će se tako i nastaviti". Njihovi pogoni u Đakovu i dalje napreduju te se moderniziraju, pa kontinuirano izbacuju novitete u zaštitnoj odjeći za profesionalce, uključujući i Hrvatsku vojsku. Napreduju i u inozemstvu, udio inozemnog tržišta u poslovanju trenutačno je veći od 37 %. Njihove proizvode najčešće vidimo kod posada oklopnih vozila te pilota i tehničara HRZ-a. Dakle, i piloti Rafalea ili Black Hawka

Pogoni tvrtke HEMCO u Đakovu i dalje napreduju te se moderniziraju, pa kontinuirano izbacuju novitete u zaštitnoj odjeći za profesionalce, uključujući i Hrvatsku vojsku

Govoreći o dalnjim planovima modernizacije i opremanja Hrvatske vojske najmodernijom borbenom tehnologijom, ministar Anušić osvrnuo se i na neke od najznačajnijih projekata ulaganja u razvoj sposobnosti OSRH te istaknuo kako se mir i sigurnost nikada ne smiju uzeti zdravo za gotovo.

"Zato Hrvatska danas ima 12 VBA Rafale i od najvažnijeg sazvannika i partnera SAD-a nabavlja rakete sustave HIMARS, naoružanje kakve samo tri europske države imaju, a jedna od njih bit će i RH. Tu su i helikopteri Black Hawk, Bradleyji koji će uskoro biti predstavljeni, Patrije, obalni ophodni brod kao i bespilotne letjelice", podsjetio je.

Na kraju je ministar Anušić sudionicima i posjetiteljima DEFCROS-a poručio: "Opremanje i snaženje Hrvatske vojske ulaganje je u budućnost i sigurnost hrvatske države što će nam omogućiti jako gospodarstvo, ekonomiju te bolju demografsku situaciju. Moramo imati snažnu industriju koju trebamo razvijati i dalje, snažne i opremljene Oružane snage s najnaprednjim sustavima naoružanja".

nose njihove letačke kombinezone. "Jako puno radimo na razvoju i uviyek smo se vodili kontaktima s kupcima te njihovim povratnim informacijama što bi trebalo poboljšati. Točno, za pilote i tehničare koji rade na Rafaleima radili smo potpuni razvoj novih kombinezona, prilagodili smo se svim potrebnim standardima. Koliko god izgledalo jednostavno, vrlo je kompleksno pogoditi svrhu zaštite, pogotovo kod odora kod kojih istodobno trebate riješiti vatrootpornost, udobnost i komociju, a ograničeni ste nekim normama", govori nam Mihalj.

U svojim javnim obraćanjima, svi organizatori i uzvanici složili su se da DEFCROS ima budućnost. Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Anušić istaknuo je kako je uvjeren da će sajam postati tradicionalni događaj. Goran Basarac dodao je da u budućnosti vidi ovu izložbu kako jača i jača te postaje središnje mjesto okupljanja hrvatskog vojno-sigurnosnog sektora i industrije, naglasivši da želi da se što prije opet vidimo u Osijeku, "na punoj većoj razini, da dodatno ojačamo cijeli ovaj skup". Prvi DEFCROS kvalitetan je ohrabrujući početak. Ideja o istodobnom predstavljanju javnih i privatnih dionika obrambeno-sigurnosnog sektora vrlo je dobra, i sigurno je da povećava interes šireg kruga posjetitelja. Dobro je što je sajam organiziran u Osijeku, može biti poticaj općem razvoju vojne industrije u Slavoniji, ali i još boljem povezivanju vojske s građanima. Kakva će biti budućnost sajma, najviše ovisi o njegovim organizatorima te potencijalnim izlagачima. Sigurno je da postoji perspektiva da potonjih bude i više, posebno iz stranih zemalja, s još ambicioznijim izložbenim prostorima. U svakom slučaju, uz ASDA-u, čije je sljedeće izdanje najavljenog od 8. do 10. travnja 2025. u zagrebačkoj Areni, u Hrvatskoj imamo razlog očekivati još jedan zanimljiv stručni, ali i javni događaj vezan uz obrambeno-sigurnosni sektor.

PUKOVNija VOJNE POLICIJE

“Bili ste tijekom Domovinskog rata oni koje s ponosom možemo nazvati zrcalom Hrvatske vojske, oni koji su prenosili časnu sliku hrvatskog vojnika”, rekao je državni tajnik Drago Matanović

POSTROJBA KOJA TEŽI IZVRSNOSTI

TEKST
Janja Marijanović
Šaravanja

FOTO
Filip Klen

"Hvala vam na svemu što činite da Pukovnija Vojne policije besprijekorno provodi sve svoje zadaće. Vjerujem u vas i siguran sam da će i u budućnosti težiti izvrsnosti jer izvrsnost je ta koja čini razliku i daje prepoznatljivost", istaknuo je načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid

PUKOVNija VOJNE POLICIJE

Tijekom svečanosti izvedena je pokazna vježba s prikazom provedbe osiguranja i zaštite štićene osobe integriranom uporabom više ustrojstvenih jedinica VP-a različitih specijalnosti

U vojarni "1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia" u Zagrebu održana je 29. kolovoza svečanost povodom obilježavanja Dana roda Vojne policije, Dana Pukovnije Vojne policije i 33. obljetnice ustrojavanja Vojne policije. Pripadnicima Pukovnije Vojne policije uručena su odlikovanja, pohvale i nagrade te je izvedena pokazna vježba s prikazom provedbe osiguranja i zaštite štićene osobe integriranom uporabom više ustrojstvenih jedinica VP-a različitih specijalnosti.

Svečanosti je nazočio izaslanik ministra obrane državni tajnik Drago Matanović, načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid, zapovjednik Pukovnije Vojne policije brigadir Tomislav Kasumović, načelnica Uprave za planiranje general-bojnica Gordana Garašić, zapovjednici zapovjedništava i pristožernih postrojbi, načelnici službi i odjela u MORH-u, predstavnici braniteljskih udruga i drugi.

Čestitajući 33. obljetnicu Vojne policije državni tajnik Drago Matanović prisjetio se dana ustrojavanja postrojbi Vojne policije u Domovinskom ratu kad je predsjednik i vrhovni zapovjed-

Obilježavanje ovakvih obljetnica refleksija je na sva vaša postignuća i na izradu planova i ciljeva za budućnost.

nik dr. Franjo Tuđman izdao kratku i jednostavnu zapovijed koja je glasila "Ustrojiti Vojnu policiju odmah".

"Sa zahvalnošću se prisjećamo svih onih vojnih policajki i policajaca koji su položili svoje živote za slobodu, budućnost moderne, samostalne i neovisne hrvatske države. Bili ste tijekom Domovinskog rata oni koje s ponosom možemo nazvati zrcalom Hrvatske vojske, oni koji su prenosili časnu sliku hrvatskog vojnika", rekao je državni tajnik. Naglasio je i da je Vojna policija bila prva postrojba Hrvatske vojske koja je sudjelovala u operaciji ISAF u Afganistanu, čime je u zahtjevnom međunarodnom okruženju pokazala snagu, vjerodostojnost i stručnost hrvatskog vojnika. "Ono najvređije u našoj vojsci i u Vojnoj policiji ste vi ljudi, koji znaju odgovoriti izazovima i iz svake situacije izići kao pobednici," zaključio je Matanović.

General-pukovnik Tihomir Kundid na početku obraćanja pozvao je prisutne da se prisjetе 113 vojnih policajaca koji su dali svoje živote za mir i slobodu hrvatskog naroda. "Obilježavanje ovakvih obljetnica refleksija je na sva vaša postignuća i na izradu planova i ciljeva za budućnost. Hvala vam na svemu što činite da Pukovnija Vojne policije besprekorno provodi sve svoje zadaće. Vjerujem u vas i siguran sam da ćete i u budućnosti težiti izvršnosti jer izvršnost je ta koja čini razliku i daje prepoznatljivost," rekao je general. Brigadir Tomislav Kasumović istaknuo je buduće ciljeve i projekte koji će biti od velikog značaja za ovu postrojbu. "Kako bi Vojna policija mogla nastaviti izvršavati svoju temeljnu misiju pružanja potpore Ministarstvu obrane i Oružanim snagama RH, te kako bi osigurala sigurno i nesmetano funkcioniranje obrambenog sustava države fokusirali smo se na razvoj i

Stvaranje Vojne policije započelo je 24. kolovoza 1991., kad je predsjednik RH dr. Franjo Tuđman naložio na čelniku Stožera Zbora narodne garde da pristupi organiziranom ustrojavanju postrojbi Vojne policije

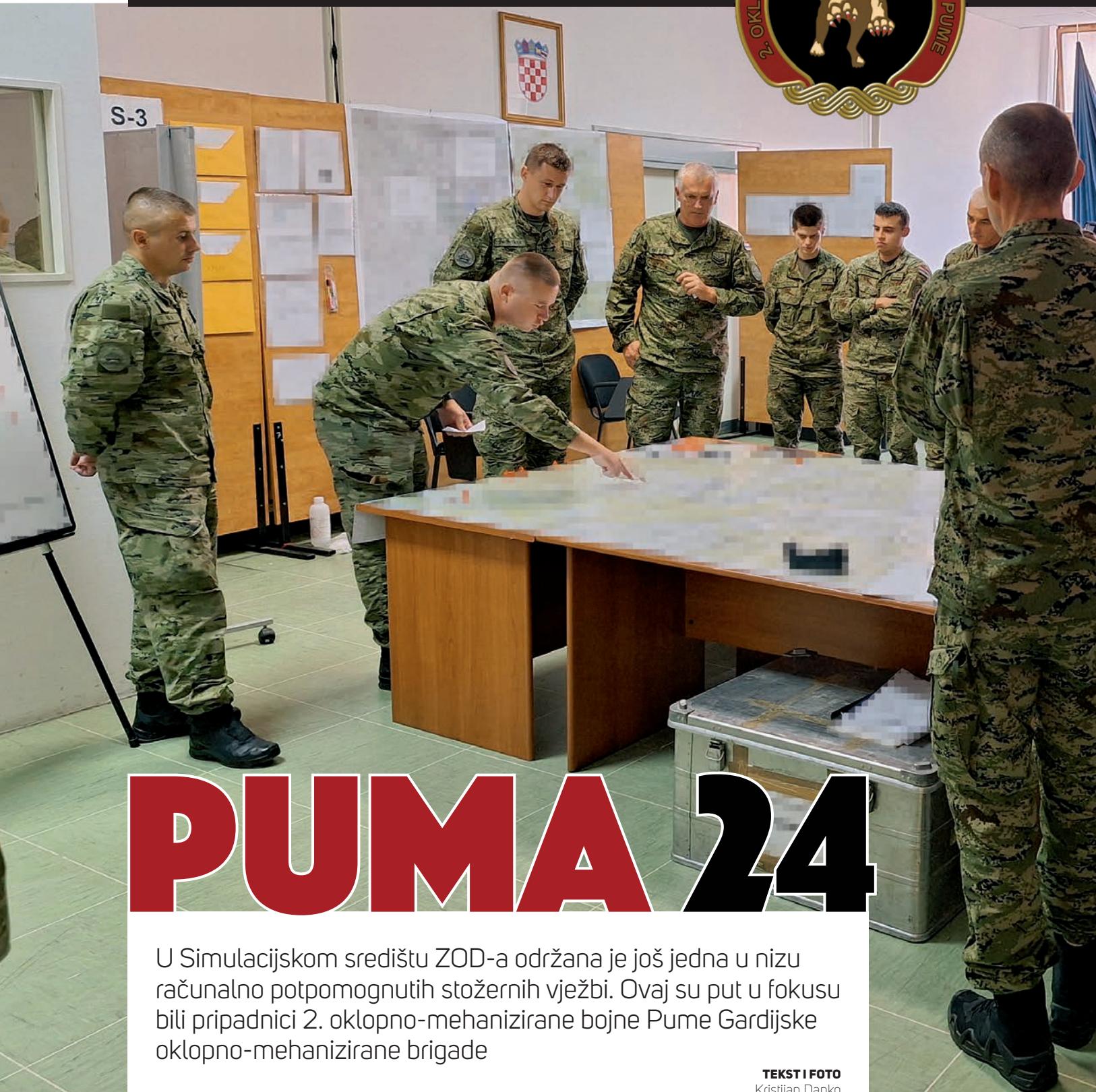

održavanje ključnih sposobnosti specifičnih za Vojnu policiju. Osim poboljšanja uvjeta života i rada naših pripadnika uspjeli smo obnoviti i časnički kadar i time stvorili siguran polog za budućnost Vojne policije,” rekao je zapovjednik.
Stvaranje Vojne policije započelo je 24. kolovoza 1991., kad je predsjednik RH dr. Franjo Tuđman naložio na čelniku Stožera Zbora narodne garde da pristupi organiziranom

ustrojavanju postrojbi Vojne policije. Odmah nakon ustrojavanja, kao elitna specijalna postrojba, sudjelovala je u borbenim zadaćama od kojih su neke bile od velikog značaja za Hrvatsku vojsku i ukupnu obrambenu snagu zemlje. Zadaća Vojne policije bila je da svojim djelovanjem i primjerom stege i snage osiguraju potpunu primjenu općih pravila Hrvatske vojske. Tijekom Domovinskog rata život za domovinu položilo je 113 pripadnika VP-a, a sedam ih se još vodi kao nestali. Danas je Pukovnija Vojne policije pristožerna postrojba čija je misija pružanje kontinuirane potpore Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske provedbom vojnopolicijskih poslova kako bi osigurala nesmetano i sigurno funkcioniranje obrambenog sustava Republike Hrvatske. Sudjeluje i u obavljanju zadaća za ispunjavanje preuzetih obveza Ministarstva obrane i Oružanih snaga u izgradnji međunarodnog mira, sigurnosti i povjerenja u sklopu kolektivne obrane Organizacije Sjevernoatlantskog saveza i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije.

HRVATSKA KOPNENA VOJSKA

PUMA 24

U Simulacijskom središtu ZOD-a održana je još jedna u nizu računalno potpomognutih stožernih vježbi. Ovaj su put u fokusu bili pripadnici 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade

TEKST I FOTO
Kristijan Danko

Iz Puma ističu da je Stožer bojne provedbom vježbe uspješno odgovorio izazovima učinkovite integracije vatrene i zračne potpore s manevarskim elementima bojne i ispunio svrhu i cilj obučnog događaja

U Simulacijskom središtu Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a od 2. do 6. rujna održana je računalno potpomognuta (CAX) stožerna vježba Puma 24. Glavna obučna skupina na vježbi bio je Stožer 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (GOMBR) Hrvatske kopnene vojske (HKoV), kojim je zapovijedao zapovjednik Puma bojnik Krunoslav Slavinec. Vježba je provedena na simulacijskom sustavu JCATS, uz sveobuhvatnu potporu djelatnika Simulacijskog središta. Kako ističu iz Puma, Stožer je provjeravao svoju osposobljenost u provedbi ofenzivnih vojnih operacija na simuliranom terenu vojnog poligona na Slunju.

Računalno potpomognuta vježba Puma 24 jedan je od značajnijih obučnih događaja koje je pred pripadnike 2. Omb Pume u tekucem tromjesečju postavio zapovjednik GOMBR-a brigadir Željko Marinov, koji je i nazocio dijelu vježbe. Tijekom pet dana, Stožer bojne, kao primarna obučna skupina, uvježbavao je planiranje, pripremu i provedbu vojnih operacija simulacijom stvarnih procedura i incidenta. Stožer je prošao cijelokupan proces vojnog donošenja odluke, vođenja operacije, izvješćivanja i završne raščlambe, a kao svojevrsna sekundarna obučna skupina, u vježbu su bila uključena i zapovjedništva satnija te drugih podređenih postrojbi unutar bojne. Nadalje, 2. oklopno-mehanizirana bojna Pume za potrebe vježbe bila je namjenski ojačana dijelovima postrojbi borbene potpore i dijelovima manevarskih postrojbi iz sastava Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Svoju ulogu na vježbi imalo je i nadređeno zapovjedništvo, tj. pripadnici Stožera GOMBR-a. Pripadnici Puma navode da su časnici i dočasnici iz drugih postrojbi GOMBR-a dali značajan doprinos uspješnosti provedbe vježbe". Na taj način postiže se jedan od ciljeva GOMBR-a, a to je što kvalitetnija integracija višerodnog sastava brigade.

POKAZALI SPOSOBNOST

Pohvale Puma idu i Simulacijskom središtu, postrojbi koja ima bogatu ekspertizu u organizaciji, provedbi i potpori CAX vježbama. Vježbi je prethodila priprema operatera na simulacijskom sustavu JCATS.

Iz Puma ističu da je Stožer bojne provedbom vježbe uspješno odgovorio izazovima učinkovite integracije vatrene i zračne potpore s manevarskim elementima bojne i ispunio svrhu i cilj obučnog događaja. Istaknuto je da su zapovjednik bojne i Stožer tijekom vježbe imali visoku razinu svijesti o situaciji, velikim dijelom zahvaljujući pravodobnim i točnim informacijama prikupljenim od podređenih postrojbi, simuliranih besposadnih multisenzorskih sustava i izvidničkih elemenata. Dakle, simulirani scenarij uključivao je i intergranske elemente, koji su neizbjježan dio svake operacije na suvremenim bojišnicama. Zapovjednik je na osnovi svih tih podataka u bilo kojem trenutku provedbe operacije imao realnu sliku stanja na bojištu i na temelju toga donosio pravodobne i učinkovite odluke.

Uz cijelokupnu i profesionalnu potporu djelatnika Simulacijskog središta Stožer 2. Omb Pume pokazao je svoju sposobnost u rješavanju izazova vođenja vojnih operacija u kompleksnom okružju. Simulacijski sustav JCATS to i omogućuje.

MEĐUNARODNA SURADNJA

DESET GODINA USPJEHA

Tečaj za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama održan u RACVIAC-u nastavak je niza aktivnosti započetih 2014. godine s ciljem promicanja politika rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti u sektoru sigurnosti

Od 2. do 13. rujna u Centru za sigurnosnu suradnju RACVIAC u Rakitju provodi se Tečaj za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama (Gender Training of the Trainers Course - GToT). Riječ je o jednoj od glavnih aktivnosti koju organizira Centar, a provodi se u suradnji s Nordijskim centrom za rodna pitanja u vojnim operacijama (Nordic Centre for Gender in Military Operations – NCGM) i Oružanim snagama RH. Na tečaju sudjeluje više od 20 polaznika i polaznika iz više zemalja i organizacija: Albanije, Crne Gore, Grčke, Hrvatske, Jordana, Rumunjske, Ukrajine, NCGM-a, NATO-ova Vrhovnog zapovjedništva savezničkih snaga u Evropi (SHAPE) te sarajevskog Centra za obuku za operacije podrške miru (PSOTC). Tečaj se provodi u skladu s NCGM-ovim programom koji je certificirao

Tečaj se provodi u skladu s NCGM-ovim programom koji je certificirao NATO, te se sastoji od naprednog distribuiranog učenja, predavanja, rasprava, zajedničkog rada i pojedinačnih studija slučaja

TEKST
Jasmina Vrgoč

FOTO
Tomislav Brandt,
Nenad Bužan

certificirao, te se sastoji od naprednog distribuiranog učenja, predavanja, rasprava, zajedničkog rada i pojedinačnih studija slučaja.

ZNANJE, VJEŠTINE, KOMPETENCIJE

Tečaj su službeno otvorili direktor RACVIAC-a, veleposlanik Constantin Mihail-Grigorie, švedska pukovnica Lena Kvarving iz NCGM-a i Katarina Adžić iz Ministarstva obrane RH te naglasili da on obilježava desetu obljetnicu. Direktor

Tečaj su službeno otvorili direktor RACVIAC-a, Njegova Ekselencija veleposlanik Constantin Mihail-Grigorie, švedska pukovnica Lena Kvarving iz NCGM-a i Katarina Adžić iz Ministarstva obrane RH

RACVIAC-a istaknuo je kako je aktualni tečaj nastavak niza aktivnosti započetih 2014. godine s ciljem promicanja politika rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti u sektoru sigurnosti. On pokazuje uključenost i važnost RACVIAC-a kao regionalnog središta za rodno osvještenu politiku u regiji jugoistočne Europe i šire. Osvrćući se na svrhu tečaja, veleposlanik Grigorie rekao je da on priprema instruktore i obučavatelje za uspješno planiranje, provođenje i evaluaciju obrazovanja, obuke i vježbi o tome kako integrirati

Među zanimljivijim dijelovima tečaja bila je panel-rasprava pod nazivom "Vrijednost obuke u integraciji rodne perspektive u vojne operacije – 10 godina uspjeha" na kojoj su sudjelovali i predstavnici NCGM-a te drugi stručnjaci

rodnu perspektivu unutar vlastitog funkcionalnog područja.

Osim toga, tečaj polaznicima pruža znanje o okvirima i smjernicama za reguliranje rodne ravnopravnosti u vojnim operacijama kao i vještine i kompetencije potrebne za učinkovito planiranje, provođenje i evaluaciju obuke osoblja sektora sigurnosti u nacionalnom i međunarodnom kontekstu. Na kraju obraćanja direktor RACVIAC-a istaknuo je kako je GToT Course postao tradicionalan događaj, a s vremenom sve internacionalniji i bogatiji.

Katarina Adžić, koordinatorica za ravnopravnost spolova u Ministarstvu obrane i OSRH, istaknula je kako je tečaj polučio iznimne rezultate za MORH i OSRH te je ključni element za implementaciju rodne perspektive u postrojbe i obrazovne ustanove Oružanih snaga RH. "Dopustite mi da izrazim našu zahvalnost na iznimno uspješnoj 10-godišnjoj suradnji i predanom radu svih dionika ovog

kolegija", rekla je. Nadalje, pozvala je sudionike da iskoriste prisutnost stručnjaka, njihovo znanje i iskustvo te da budu aktivni tijekom cijelog tečaja.

ISKUSTVA STRUČNJAKA

Pukovnica Lena Kvarving iskoristila je prigodu da sudionicima Tečaja predstavi rad NCGM-a. Poželila je dobrodošlicu svima i izjavila kako je NCGM vrlo ponosan što već deset godina uspješno surađuje s RACVIAC-om te da je ovo postignuće koje govori o kvaliteti posla koji RACVIAC obavlja. Na kraju izlaganja iskoristila je prigodu i uručila plaketu zahvalnosti ravnatelju RACVIAC-a i čestitala mu na 10. obljetnici tečaja. Među zanimljivijim dijelovima tečaja bila je panel-rasprava pod nazivom "Vrijednost obuke u integraciji rodne perspektive u vojne operacije – 10 godina uspjeha" na kojoj su sudjelovali i predstavnici NCGM-a te drugi stručnjaci.

General-bojnica Gordana Garašić podijelila je svoja iskustva u osmišljavanju GToT-a tijekom obnašanja dužnosti zamjenice ravnatelja RACVIAC-a, prednosti i izazove integracije rodne perspektive u Republici Hrvatskoj te iskustva koja je stekla kao savjetnica zapovjednika misije ISAF za rodna pitanja. Ostali sudionici panela, pukovnica Diana Morais iz portugalskog ministarstva obrane pukovnica Lena Kvarving iz NCGM-a i voditelj Službe za izobrazbu MORH-a brigadir Boženko Đevoić također su podijelili svoja dragocjena iskustva i uvide vezane uz nacionalne napore u promicanju ravnopravnosti spolova u sigurnosnom sektoru.

ZSS

Zapovjedništvo specijalnih snaga i ove godine organiziralo natjecanje iz praktičnog streljaštva "Memorijal Josip Briški 2024". Natjecanje se održalo od 2. do 5. rujna u vojarni "Stožerni brigadir Ante Šaškor" u Delnicama kao i na strelištu "Kovačeve" na Grobniku.

U SJЕĆANJE NA JOSI

Unatoč vrućini koja je u vrijeme natjecanja pržila sve one koji su bili izloženi direktnim suncевim zrakama to nije spriječilo da se na jubilarnom desetom Memorijalu Josip Briški okupi 50 natjecatelja. Natjecatelji su za razliku od prijašnjih natjecanja u praktičnom streljaštvu dolazili iz različitih postrojbi OSRH i MUP-a. Tako su na natjecanju bili timovi iz svih borbenih grupa Zapovjedništva specijalnih snaga, Gardijske mehanizirane brigade, Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, Pukovnije Vojne policije, Počasno-zашtitne bojne, Mornaričko-desantnog pješaštva, ATJ-a Lučko te dva tima sastavljeni od veterana bivših pripadnika specijalnih postrojbi.

SIGURNOST NA PRVOM MJESTU

Natjecanje se održavalo u skladu s IPSC (International Practical Shooting

TEKST
Tomislav Vidaković

FOTO
Filip Klen

Confederation) pravilima koja velik naglasak stavljuju na sigurnosne procedure. Iako su svi natjecatelji vrhunski profesionalci koji i zatvorenih očiju poznaju svoje osobno naoružanje sigurnosna pravila nisu se zaobilazila. Kako nam je i sam zapovjednik 1. grupe ZSS-a pojasnio, metak u cijev ulazi tek kad si na startnoj crti na metnoj situaciji netom prije nego sudac da zvučni signal za početak. Bilo kakvo narušavanje mjera sigurnosti poput cijevi u nedopuštenom položaju ili prsta na okidaču dok se ne puca kažnjava se diskvalifikacijom. Preduvjet za pristupanje natjecanju pretvodno je iskustvo natjecatelja u provedbi instinktivnih i/ili situacijskih bojnih gađanja.

Što se tiče samih meta i situacija s kojima su se natjecatelji susretali, na natjecanju je bilo šest metnih situacija koje su sadržavale različite zapreke i mete koje su bile na udaljenosti od svega pet metara pa sve do mete koje su bile udaljene i 100 metara. Ovisno o situaciji i udaljenosti mete natjecatelji su koristili pištolje 9 x 19 mm s mehaničkim ciljniciima i automatske puške 5,56 x 45 mm s optičkim ciljniciima. Svaka ekipa sastojala se od četiri natjecatelja koji su se natjecali u ekipnim i pojedinačnim kategorijama.

Svaka metna situacija na poligonu napada se po dva puta

Unatoč činjenici što su svi natjecatelji dolazili iz različitih postrojbi Oružanih snaga kao i Ministarstva unutarnjih poslova, osim zdravog natjecateljskog duha, natjecanje je provedeno u atmosferi prijateljstva, kolegijalnosti, obostranog uvažavanja i poštovanja

staje u stav da je spremam. Sudac potom daje kratak zvučni signal i akcija počinje.

NATJECATELJSKI DUH PROŽET PRIJATELJSTVOM I POŠTOVANJEM

Natjecatelji su svi u vrhunskoj fizičkoj formi te im je rukovanje osobnim naoružanjem u domeni refleksne reakcije o kojoj uopće ni ne razmišljaju. Godine i godine najteže, ali i uporne, obuke dolaze do izražaja. Nakon sučeva znaka svi trče u skladu s pravilima pojedine metne situacije te s lakoćom pogađaju mete. Razlike su uistinu zanemarive među svim sudionicima do te mjere da sitni detalji čine razliku između prvog i zadnjeg plasiranog.

Na sam dan dolaska u vojarnu "Stožerni brigadir Ante Šaškor" u Delnicama, zapovjednik ZSS-a, brigadir Ivan Miloš pozdravio je sve sudionike natjecanja te naglasio kako se nuda da će i ubuduće ovo natjecanje imati širi karakter jer je to jedan od načina kako se njeguje sjećanje na našeg poginulog pripadnika skupnika Josipa Briškog. Zapovjednik je također naglasio kako je natjecanje idealna prilika da se svi natjecatelji bolje upoznaju što je i dobar preduvjet za sve buduće suradnje i uvježbavanja. I to se moglo vidjeti i na samom terenu. Unatoč činjenici što su svi natjecatelji dolazili iz različitih postrojbi Oružanih snaga kao i Ministarstva unutarnjih poslova, osim zdravog natjecateljskog duha, natjecanje je provedeno u atmosferi prijateljstva, kolegijalnosti, obostranog uvažavanja i poštovanja.

Završetak natjecanja obilježen je 5. rujna u vojarni ZSS-a u Delnicama gdje je načelnik Stožera zamjenik zapovjednika ZSS-a pukovnik Ante Carminatti najboljim ekipama i pojedincima uručio medalje i pehare. U ekipnom dijelu natjecanja treće su mjesto osvojili pripadnici Gardijske mehanizirane brigade, drugo mjesto predstavnici MUP-a, Antiterorističke jedinice Lučko dok je prvo mjesto pripalo pripadnicima 1. grupe specijalnih snaga ZSS-a. Bez obzira na plasman sudionicima su uručene i zahvalnice za sudjelovanje na memorijalu. Natjecanja u praktičnom streljaštvu održavaju se u specijalnim postrojbama od 2014., a nakon stradavanja skupnika Josipa Briškog tijekom operacije potpore miru u Afganistanu 2019. natjecanje poprima i memorijalni karakter. Prije toga natjecanja u praktičnom streljaštvu u skladu s IPSC pravilima održavaju se od 1993. u civilnom sektoru.

PA BRIŠKOG

i cilj je biti što precizniji i što brži. Bodovi se dodjeljuju tako što se dijeli vrijeme prolaska kroz svaku situaciju s bodovima pogotka na samoj meti. Naime, sama je meta podijeljena na nekoliko zona i pogodak u neke zone donosi više bodova od pogotka u druge zone. Na svakoj je metnoj situaciji sudac koji prije samog početka aktivnosti na njoj daje kratke upute što se očekuje od sudionika i koji je cilj svake situacije. Nakon toga natjecatelj puni naoružanje i

Natjecatelji su svi u vrhunskoj fizičkoj formi te im je rukovanje osobnim naoružanjem u domeni refleksne reakcije o kojoj uopće ni ne razmišljaju. Godine i godine najteže, ali i uporne, obuke dolaze do izražaja

HKoV

ODLUČNA POTPORA

Na području vojnog poligona "Josip Markić" pokraj Knina od 9. do 11. rujna održavala se vježba Odlučna potpora 24 koju je provodila Gardijska mehanizirana brigada. Cilj je provjera sposobnosti brigade prilikom izmještanja zapovjednog mjesa iz stacionarnih u terenske uvjete

TEKST I FOTO
Tomislav Vidaković

Ocenjivački timovi Zapovjedništva za obuku i doktrinu provjerit će spremnost svih sastavnica brigade srednjeg pješaštva iz njezina sastava kroz prikaz niza taktičko-tehničkih elemenata i sposobnosti

24

Krajem studenog prošle godine ekipa Hrvatskog vojnika posjetila je pripadnike Gardijske mehanizirane brigade u Petrinji tijekom vježbe Tigar 23. Vježba se provodila na tri lokacije istodobno, u Zagrebu, Karlovcu i Petrinji. Cilj vježbe, među ostalim, bio je uporaba LOGFAS (Logistic Functional Area Service – Služba logističkog funkcionalnog područja) sustava čiji je rad nezamisliv bez RKP-a odnosno razmjestivog komunikacijskog paketa. Njegova je glavna uloga omogućiti Zapovjedništvu da na brz, učinkovit i siguran način razmjenjuje informacije sa svim sudionicima te vježbe.

U razgovoru sa zamjenikom zapovjednika GMBR-a, brigadirom Ivanom Jenjićem, tada smo doznali kako je sljedeći korak nakon vježbe Tigar 23, vježba kojoj će cilj biti premještanje Zapovjedništva brigade iz čvrstog objekta, iz stacionarnog objekta u terenske uvjete pri čemu sve infrastrukturne mogućnosti s kojima Zapovjedništvo raspolaže moraju ostati nepromijenjene.

S DINARE U SVIJET

Od tada do danas nije prošlo niti punih deset mjeseci, a motorizirana brigada već je isplanirala i počela s provođenjem vježbe Odlučna potpora 24. Kako nam je prošle godine i rekao brigadir Jenjić tako je i bilo, te je brigada *prionula* u kompleksan posao izmještanja Zapovjedništva brigade iz stacionarnih u terenske uvjete. Ekipa Hrvatskog vojnika dolazi u trenutku kad se sve priprema za podizanje submaskirne mreže kojoj je glavni zadatak smanjivanje termalnog odrza zapovjednog mjesta. Vojni poligon "Josip Markić" vrvi užurbanošću i kretanjem teške inženjerijske mehanizacije. Sve je podređeno zadaći izmještanja Zapovjedništva brigade kako bi se provela što prije i kako bi se omogućio rad u njegovu punom opsegu. To se prije svega odnosi na brojne komunikacijske kanale s kojima Zapovjedništvo razine brigade raspolaže i koje su mu nužne. Kad se samo taj element uzme u obzir, omogućavanje veze s ostatkom svijeta putem videolinka s Dinare nije mali izazov, ali nije ni nepremostiv. Kako nam je pukovnik Dražen Mazalin operativni časnik u GMBR-u i čelnik glavnog planskog tima vježbe objasnio, potpuna funkcionalnost Zapovjedništva očekuje se kroz 72 sata. Podrazumijeva se ne samo uspostava komunikacijskih kanala nego i osiguranje čitavog područja na kojem se nalazi Zapovjedništvo što uključuje i izgradnju skloništa u koje se pripadnici mogu skloniti u slučaju napada kao i postavljanje protuzračnih bitnica koje uključuju Mistrale.

"Ocenjivački timovi Zapovjedništva za obuku i doktrinu provjerit će spremnost svih sastavnica brigade srednjeg pješaštva iz njezina sastava kroz prikaz niza taktičko-tehničkih elemenata i sposobnosti", pojašnjava pukovnik Mazalin i dodaje kako na vježbi sudjeluje 252 pripadnika GMBR-a, 59 različitih tipova vozila i 39 pripadnika ocjenjivačkog tima. "Cilj je vježbe provjera sposobnosti svih sastavnica brigade srednjeg pješaštva iz sastava GMBR-a kroz prikaz sposobnosti integracije manevarskih elemenata kao i provedbe procesa donošenja vojnih odluka, zaštita snaga u vježbi, integracija manevarskog elementa odnosno integracija svih ostalih postrojbi koje se nalaze u sastavu brigade", precizirao je pukovnik Mazalin.

KRITIČNA FAZA – SLJEDEĆI KORAK

Kako je i sam pukovnik naglasio, primarni je cilj vježbe provjeriti sposobnost postrojbi koje podupiru Zapovjedništvo brigade, što znači

HKoV

da je njihova zadaća uspostaviti zapovjedno mjesto u terenskim uvjetima. Vježba Odlučna potpora 24 prirođan je slijed vježbe Tigar 23 pa će i vježba Kritična faza biti njezin logičan slijed. U njoj će Zapovjedništvo na terenu profunkcionirati u punom opsegu kako bi provelo sve zadaće i ciljeve koje će dobiti od ostalih sudionika te aktivnosti koji će biti razmješteni na nekoliko lokacija širom Hrvatske. Taj niz vježbi prikazuje sustavan rad Gardijske mehanizirane brigade, ali i dugoročno razmišljanje, pripremanje, planiranje i izvršavanje iznimno kompleksnih vježbi čime se podiže spremnost za djelovanje brigade u svim uvjetima.

Nakon što brigada i sve pridružene postrojbe svladaju sve izzove izmjешanja Zapovjedništva idući je korak uspostavljanje tog Zapovjedništva sa svim njegovim mogućnostima na lako pokretljiva vozila koja će biti smještena na širem području. "Poučeni iskuštvima iz trenutačnog rata u Ukrajini tendencija je uspostavljanja decentraliziranih zapovjedništava koja su locirana na većem području kako se ne bi dogodilo da samo jednim zrakoplovnim ili topničkim pogotkom neprijatelj onesposobi Zapovjedništvo brigade", pojašnjava brigadir Jenjić.

Cilj je vježbe provjera sposobnosti svih sastavnica brigade srednjeg pješaštva iz sastava GMBR-a kroz prikaz sposobnosti integracije manevarskih elemenata kao i provedbe procesa donošenja vojnih odluka, zaštita snaga u vježbi, integracija manevarskog elementa odnosno integracija svih ostalih postrojbi koje se nalaze u sastavu brigade

"Da bi se uspješno uspostavilo decentralizirano zapovjedništvo nužno je imati kvalitetne, pouzdane i dobro zaštićene komunikacijske kanale, a na ovoj vježbi provjeravamo našu sposobnost za uspostavljanje infrastrukture zapovjednog mjeseta u terenskim uvjetima", objasnio je brigadir i dodao kako je glavnina tog posla u djelokrugu Voda za potporu zapovjedništva.

HKOV

POSTATI HRVATSKI VOJNIK OSTVARENJE JE MOJEG SNA

"Ministarstvo obrane radi sve što je moguće da se poboljšaju materijalni uvjeti za vojnike, da se opremimo i budemo moderna, osposobljena i dobra vojska", poručio je tijekom održavanja svečane prisege državni tajnik Branko Hrg

U vojarni "123. brigade Hrvatske vojske" u Požegi 30. kolovoza 2024., održana je svečana prisega ročnica i ročnika na dragovoljnem vojnom osposobljavanju.

Prišlo je 167 ročnika i ročnika, što uključuje 140 polaznika i polaznika iz 43. naraštaja na dragovoljnem vojnom osposobljavanju, te ukupno 27 polaznika i polaznika osposobljavanja po skraćenom programu (17. naraštaj kandidata za časnike zdravstvene struke, 8. naraštaj vojnih stipendista,

TEKST
Domagoj Vlahović

FOTO
Stefan Španić

7. naraštaj kandidata za časnike po javnom natječaju). Izaslanik potpredsjednika Vlade RH i ministra obrane državni tajnik MORH-a Branko Hrg rekao je da je lijepo vidjeti ročnike u tolikom broju, kao i njihove najbliže koji su s njima došli podijeliti radost polaganja prisege. "Ministarstvo obrane radi sve što je moguće da se poboljšaju materijalni uvjeti za vojnike, da se opremamo i budemo moderna, osposobljena i dobra vojska. Pridružite se tome, pridružite se njezinu profesionalnom dijelu", poručio je državni tajnik. Načelnik GS OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid poručio je ročnicima da je pred njima izazovan proces obuke u kojoj će steći temeljne vojničke vještine, ali i određena posebna znanja. "Vjerujem da će se većina od vas prijaviti za speci-

Prisegu je položilo 167 ročnica i ročnika, što uključuje 140 polaznica i polaznika iz 43. naraštaja na dragovoljnem vojnom osposobljavanju, te ukupno 27 polaznica i polaznika osposobljavanja po skraćenom programu (17. naraštaj kandidata za časnike zdravstvene struke, 8. naraštaj vojnih stipendista, 7. naraštaj kandidata za časnike po javnom natječaju)

jalističku vojnu obuku, potpisati ugovor i tako postati djelatna vojna osoba“, rekao je general.

ROČNICI PLANIRAJU NASTAVITI KARIJERU U HV-u

Među ročnicama je i Dora Kalaus Žulj, po struci psihologinja, ali i vrhunská sportašica, nekadašnja hrvatska rukometna reprezentativka. Prijavila se na dragovoljno osposobljavanje jer joj se “činilo prirodnim spojiti ljubav prema domovini, sportu i svojoj struci“. Tijekom obuke, postala je svjesna dodirnih točaka koje imaju sportski i vojnički način života: discipline i odgovornosti.

Doktorica medicine Milijana Danilović, specijalistica opće kirurgije, očekuje brzi odlazak na Temeljnu časničku izobrazbu. Glavni motivi za odoru OSRH obiteljski su jer su otac i stric bili hrvatski branitelji. Otvaraju joj se, također, mogućnosti stručnog usavršavanja, i vojničkog i medicinskog. Njezinu prisegu gledali su majka, sestra i dvojica sinova: “Nadam se da će im prenijeti taj poriv služenja domovini na častan i dostojanstven način“.

Matea Maleš iz Slavonskog Broda odlučila je služiti domovini, jačati njezinu suverenost i braniti svoj narod, obitelj i prijatelje. Na osposobljavanju je po standardnom programu, ali ima fakultetsku naobrazbu iz sociologije i španjolskog jezika i nada se da će u budućnosti postati časnica. “Ovdje među ročnicima prije svega vlada obiteljska atmosfera. Instruktori su profesionalni, iz dana u dan trude se uputiti nas u vojnički način života i prenijeti nam svoja znanja i iskustva“.

Baš kao i njegov otac hrvatski branitelj, Josip Bilandžić iz Sinja osjetio je poziv, čast i dužnost prema domovini, ali zainteresirala ga je dinamičnost vojničkog poziva. Komentirajući tjelesnu spremnost koja se traži na obuci, zaključio je da svi moraju udovoljavati jednakim kriterijima, a za lakši odgovor na psihičke izazove tu su instruktori koji postavljaju jasne granice i disciplinu. Spreman je graditi vojničku karijeru, a najveća želja mu je zasluziti crvenu beretku Paukova.

Dragovoljni ročnici koji uspješno završe standardnu obuku dobivaju vojnostručnu specijalnost (VsSp) strijelac (11A) i osposobljeni su za dužnost strijelca roda pješaštva. Time se ispunjava jedan od propisanih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu. Od 2008. godine kad je i uvedeno, dragovoljno vojno osposobljavanje uspješno je završilo više od 11 000 polaznica i polaznika

“Doći ovamo, prisegnuti, postati vojnik Hrvatske vojske, to je ostvarenje sna“, kaže Dominik Konestabo iz Bibinja. Svoju budućnost vidi u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu: uz stipendiju MORH-a završio je školovanje za zrakoplovnog tehničara. Kaže da mu je u odluci svakako pripomogla nabava letjelica poput Rafalea, Black Hawka i Kiowa Warriora. “Svaki moderni avion i helikopter mladom vojniku daju dodatnu želju za napretkom“, zaključuje.

Uz polaznike, članove njihovih obitelji i prijatelje, zapovjednike i instruktore, svečanosti su nazočili i predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH Zoran Milanović, izaslanik potpredsjednika Vlade RH i ministra obrane državni tajnik MORH-a Branko Hrg, načelnik GS OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid, zapovjednik HKoV-a general-bojnik Blaž Beretin, zapovjednik ZOD-a brigadir Dražen Batnek, zapovjednik Središta za obuku pješaštva i oklopništva brigadir Milan Čorak i drugi predstavnici ustrojstvenih cjeolina MORH-a i OSRH.

DRAGOVOLOJNO VOJNO OSPOSOLJAVANJE

Obuka polaznica i polaznika 43. naraštaja dragovoljnog vojnog osposobljavanja po standardnom programu traje od 19. kolovoza do 11. listopada 2024. Obuka polaznica i polaznika po skraćenom programu trajala je od 14. do 30. kolovoza 2024., dakle, dan prisegе bio je i zadnji dan osposobljavanja. Glavni je nositelj dragovoljnog vojnog osposobljavanja Zapovjedništvo za obuku i doktrinu (ZOD) “Fran Krsto Frankopan“ Hrvatske kopnene vojske, a u Požegi ga provodi ZOD-ovo Središte za obuku pješaštva i oklopništva (SOPiO), odnosno Bojna za temeljnu obuku.

Dragovoljni ročnici koji uspješno završe standardnu obuku dobivaju vojnostručnu specijalnost (VsSp) strijelac (11A) i osposobljeni su za dužnost strijelca roda pješaštva. Time se ispunjava jedan od propisanih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu. Od 2008. godine kad je i uvedeno, dragovoljno vojno osposobljavanje uspješno je završilo više od 11 000 polaznica i polaznika.

REPORTAŽA

"Ovo mi je bio najteži pothvat do sada, ali sada znam da mogu odraditi i duže rute. Organizacija je ključ svega", ponosan na svoj uspjeh zaključuje skupnik Franjo Gucić pripadnik Počasno-zaštitne bojne

TEKST
Janja Marijanović
Šaravanja
FOTO
osobna arhiva

BICIKLISTIČKA AVANTURA SA OD ZAGREBA DO

Franjino putovanje od Zagreba do Pariza, iako ispunjeno tehničkim problemima, vremenskim neprilikama i logističkim preprekama, nije samo osobni uspjeh, već i uspjeh za Hrvatsku vojsku koja se još jednom može pohvaliti da u svojim redovima ima spremne i osposobljene pripadnike

Zagreb, 6. prosinca 2023.

Foto: UNIZG

Vožnja biciklom na velike udaljenosti postaje sve popularnija praksa u Hrvatskoj vojsci, no vožnja u društvu psa nešto je sasvim novo. Skupnik Franjo Gucić iz Počasno-zaštitne bojne, krajem srpnja krenuo je sa svojom vjernom četveronožnom priateljicom Mašom na biciklističku avanturu od Zagreba do Pariza. Ovaj neobičan pothvat imao je poseban cilj – pružiti potporu prijateljima iz hrvatske taekwondo reprezentacije na njihovu nastupu na ovogodišnjim Olimpijskim igrama.

Ideja za ovu avanturu rodila se prije četiri godine kad je Franjo planirao biciklom otići u Lurd na Međunarodno vojno hodočašće. Međutim, zbog pandemije koronavirusa, plan je morao biti odgođen. U lipnju prošle godine, zajedno s kolegama iz Bicikl kluba Pedalinac, Franjo je odvozio rutu od Zagreba do Poljske kako bi podržao hrvatsku taekwondo reprezentaciju na Europskim igrama. Tada je donesena odluka da će se na Olimpijske igre u Pariz ići s istim ciljem, ali ovaj je put za pratinju odabrao svojeg psa, australsku ovčarku Mašu, koja je u procesu dresure za potragu i spašavanje ljudi u ruševinama i prirodi.

VJERNA SUPUTNICA

Putovanje do Pariza trajalo je 15 dana s prijeđenih 1640 km, a 12 dana od toga bilo je u pratinji Maše, njegove vjerne suputnice. "S Mašom sam se osjećao sigurno iz više razloga. Imao sam najvjerniju prijateljicu uz sebe s kojom je sve bilo puno lakše i vrijeme je prolazilo brže", rekao je skupnik Gucić. Posebnih priprema za ovaj put kaže da nije bilo jer mu je bicikl svakodnevno prijevozno sredstvo i nije imao potrebu dodatno se pripremati. Naglašava kako nije iskusni biciklist i ne poznaje toliko dobro mehaniku bicikla jer je u tom području još uvijek nov. No, to ga nije sprječilo u ovoj avanturi, najvažnija je dobra volja.

Za razliku od Franje, Maša je morala proći pripreme prije puta jer joj je vožnja u prikolici sasvim novo iskustvo na koje se trebala naviknuti. Prvi susret s prikolicom nije prošao najbolje. Kad ju je Franjo kod kuće prvi put otvorio, Maša nije bila oduševljena, a tijekom prvih vožnji svako malo bi izlazila iz prikolice jer joj je sve to bilo čudno i nepoznato. Ali uz malo strpljenja i motivaciju hranom polako je shvatila da to nije problem. Iako je veći dio puta provela u prikolici, svakodnevno bi prelazila kilometar ili dva izvan nje dok bi se Franjo odmarao.

IZAZOVI KAO NEIZOSTAVAN DIO SVAKOG PUTA

Ukupna njihova kilaža s biciklom, prikolicom, opremom i hranom za Mašu iznosila je čak 170 kg, što je vožnju činilo još izazovnjijom. Vožnja do Pariza dovodila je Franju u situacije s kojima se dosad nije susretao, iako mu ovo nije prvi put da vozi bicikl na tako duge staze. "Nikad nisam imao problema s biciklom, ni gumi nisam probušio, a do Pariza sam u jednom danu probušio dvije gume i imao problema sa stražnjim mjenjačem. Srećom, servis je bio blizu i brzo sam to riješio", prisjeća se. Uz tehnische probleme, izazov su bile i vremenske neprilike, posebno zadnjih dana u Francuskoj, ali nije odustajao od vožnje jer je sve smještaje rezervirao unaprijed pa nije htio riskirati. Kaže da mu je to bio dodatan motiv da se drži plana i ne odustaje. Unatoč svim poteškoćama na putu, ulazak u Pariz i u središte događanja za Franju je bio poseban trenutak. Ondje su ga čekali prijatelji koji se natječu na Olimpijskim igrama i to mu je bilo dovoljno da zaboravi na umor od puta. "Neopisiv je osjećaj bio ući u dvoranu među svoju ekipu, gdje su mi svi čestitali na pothvatu i rekl

**PSOM
PARIZA**

REPORTAŽA

Foto: Hrvatski Taekwondo Savez / Sabine Črnjaković

da cijene to što sam napravio za njih”, rekao je Franjo. Povratak u Zagreb bio mu je najveći izazov zbog pakiranja opreme i bicikla za vožnju vlakom. Morao je prije puta šivati torbu po mjeri za bicikl jer su ga samo tako mogli pustiti u vlak, a premještanje iz vagona u vagon sa psom i opremom bilo je dodatno iscrpljujuće.

Od zanimljivih situacija na putu ističe nailazak na vojnu vježbu negdje u Austriji kad su ga zaustavila dvojica vojnika i rekli mu da ne može proći dalje. Ali kad im je rekao da je i on vojnik pustili su ga kroz njihov konvoj i uspješno je nastavio vožnju isplaniranim rutom. Cijela ruta bila je unaprijed detaljno isplanirana, ali zbog smještaja i nekih neprohodnih dijelova ponekad je morao malo odstupati od rute što je na kraju povećalo kilometražu od planirane.

UZ DOBRU ORGANIZACIJU DO CILJA

Franjo je tijekom vožnje koristio vrijeme za razmišljanje i molitvu, a cijela ova avantura kaže da ga je ojačala i fizički i psihički. “Ovo mi je bio najteži

Nikad nisam imao problema s biciklom, ni gumu nisam probušio, a do Pariza sam u jednom danu probušio dvije gume i imao problema sa stražnjim mjenjačem. Srećom, servis je bio blizu i brzo sam to riješio

pothvat do sada, ali sada znam da mogu odraditi i duže rute. Organizacija je ključ svega,” zaključuje Franjo, ponosan na svoj uspjeh. Maša, iako je veći dio puta provedla u prikolici, bila je vjerna suputnica, dok je Franjo iz ove avventure izišao snažniji i s mnogo novih planova za buduće projekte. Na

Foto: Hrvatski Taekwondo Savez

Maša, iako je veći dio puta provela u prikolici, bila je vjerna suputnica, dok je Franjo iz ove avanture izišao snažniji i s mnogo novih planova za buduće projekte

i hvala joj na tome”, rekao je Franjo. Skupnik Franjo Gucić ovom nam je avanturom pokazao da se uz dovoljno volje, strpljenja i predanosti mogu svladati i najteži izazovi. Njegovo putovanje od Zagreba do Pariza, iako ispunjeno tehničkim problemima, vremenskim neprilikama i logističkim preprekama, nije samo osobni uspjeh, već i uspjeh za Hrvatsku vojsku koja se još jednom može pohvaliti da u svojim redovima ima spremne i osposobljene pripadnike.

U lipnju prošle godine, zajedno s kolegama iz Bicikl kluba Pedalinac, Franjo je odvozio rutu od Zagreba do Poljske kako bi podržao hrvatsku taekwondo reprezentaciju na Europskim igrama. Tada je donesena odluka da će se na Olimpijske igre u Pariz ići s istim ciljem, ali ovaj put za pratnju je odabrao svojeg psa, australsku ovčarku Mašu, koja je u procesu dresure za potragu i spašavanje ljudi u ruševinama i prirodi

pitanje o reakcijama obitelji i prijatelja na njegovu ideju o vožnji do Pariza sa psom odgovorio je da su bile podijeljene, ali ga nisu omele. "Otac mi je govorio da nije pametno ulaziti u centar Pariza s biciklom zbog gužvi koje su ondje svakodnevica, a žena mi je kao i uvijek bila najveća potpora

OBLJETNICA

U Gospiću je 9. rujna svečano obilježena 31. obljetnica vojno-redarstvene operacije Medački džep u kojoj su u samo nekoliko sati hrvatske snage oslobodile oko 225 četvornih kilometara okupiranog hrvatskog teritorija, prostor Medačkog džepa odakle je neprijateljsko topništvo razaralo Gospic. Sela Divoselo, Čitluk i Počitelj napokon su oslobođena, čime su otvoreni ključni komunikacijski pravci između Zagreba, Splita i Rijeke.

Svečanost obilježavanja započela je svetom misom u katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije za sve poginule, nestale i umrle hrvatske branitelje, nakon čega su kod spomenika hrvatskim braniteljima i civilnim žrtvama Domovinskog rata položeni vijenci i zapaljene svijeće.

Vijenac su položile obitelji poginulih, nestalih i umrlih hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu i sudionika VRO Medački džep: pripadnici 9. gardi-

STRATEŠKI VAŽNA POBJEDA

PRIPREMIO

Željko Stipanović

FOTODario Njavro/
Ministarstvo
hrvatskih branitelja

ske brigade Vukovi, Specijalne policije, domobranske bojne Gospic i Lovinac, 263. izviđničko-diverzantske satnije Zapovjedništva zbornog područja Gospic, 111. brigade HV-a, 71. bojne Vojne policije, dijela 203. brigade protuzračne obrane i udruge iz Domovinskog rata, zatim izaslanik predsjednika Republike Hrvatske general Marijan Mareković, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora župan Ličko-senjske županije Ernest Petry, izaslanik predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića i ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda, državni tajnik Darko Nekić, izaslanik potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane državni tajnik MORH-a Branko Hrg, predstavnik Ličko-senjske županije Juraj Verzon

Uspješno izvedenom operacijom, otklonjen je dio topničke ugroze grada Gospića, skraćena je crta bojišnice i dobivena bitka za Velebit te trajno onemogućena težnja agresora da izbjanjem na Jadransku obalu razdvoji Hrvatsku na dva dijela

te zamjenik gradonačelnika Grada Gospića Ivica Kovačević i predsjednica Gradskog vijeća Ana-Marija Zdunić te brojni drugi...

Uz spomenuta izaslanstva svijeće su zapalili i brojni sudiонici akcije iz Domovinskog rata, članovi obitelji branitelja te predstavnici udruga proizliših iz Domovinskog rata, a zajedničku molitvu predvodio je Josip Šimatović, upravitelj svetišta crkve hrvatskih mučenika na Udbini.

Odavanje počasti nastavilo se polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća i u vojarni 9. gardijske brigade Vukovi Gospić

Osim pobjede, vojno-redarstvena operacija Medački džep bila je i velika hrvatska žrtva. Tijekom borbenih djelovanja pa do povlačenja hrvatskih snaga, od 9. do 17. rujna 1993., poginulo je šest pripadnika Hrvatske vojske i sedam pripadnika postrojbi specijalne policije MUP-a, a 53 hrvatska branitelja su ranjena

kod spomen-obilježja poginulim, nestalim i umrlim pripadnicima brigade, gdje su položeni vijenci i zapaljene svijeće te kod spomen-obilježja Velebitskim junacima u Rizvanuši.

OSLOBOĐENO 225 ČETVORNIH KILOMETARA

Kako bi se spriječili daljnji napadi i osigurala kontrola ključnih točaka na Velebitu, Hrvatska vojska i specijalne jedinice policije započele su 9. rujna 1993. vojno-redarstvenu operaciju Medački džep s jasnim ciljem - razbijanje srpskih snaga koje su mjesecima prijetile gradu i okolnim područjima. U samo nekoliko sati hrvatske snage oslobođile su oko 225 četvornih kilometara okupiranog hrvatskog teritorija, prostor Medačkog džepa odakle je neprijateljsko topništvo razaralo Gospić. Sela Divoselo, Čitluk i Počitelj napokon su oslobođena, čime su otvoreni ključni komunikacijski pravci između Zagreba, Splita i Rijeke. Naši branitelji - pripadnici 9. gardijske brigade Vukovi, Specijalna

policija, domobranske bojne Gospić i Labinac, 263. izvidničko-diverzantska satnija Zapovjedništva Zbornog područja Gospić, 111. brigada HV-a, 71. bojna Vojne policije i dio 203. brigade PZO-a, pokazali su iznimnu koordinaciju i profesionalnost, što je u konačnici rezultiralo ovom strateški važnom pobjedom, kojom je za stanovnike Gospića i okolice osiguran mir, a neprijateljska prijetnja koja je trajno ugrožavala ovaj dio Hrvatske napokon je oslabljena.

Uspješno izvedenom operacijom, otklonjen je dio topničke ugroze grada Gospića, skraćena je crta bojišnice i dobivena bitka za Velebit te trajno onemogućena težnja agresora da izbjanjem na Jadransku obalu razdvoji Hrvatsku na dva dijela. Osim pobjede, vojno-redarstvena operacija Medački džep bila je i velika hrvatska žrtva. Tijekom borbenih djelovanja pa do povlačenja hrvatskih snaga, od 9. do 17. rujna 1993., poginulo je šest pripadnika Hrvatske vojske i sedam pripadnika postrojbi specijalne policije MUP-a, a 53 hrvatska branitelja su ranjena.

Agresor od svojeg cilja nije odustao, pa je tako hrvatska pobjeda rezultirala srpskim raketiranjem i granatiranjem Gospića, Perušića, Otočca te gradova u ostalom dijelu Hrvatske - Karlovca, Lučkog, Samobora, Jastrebarskog, Ivanić-Grada, Kutine i Popovače, u kojima su stradale civilne žrtve i počinjena je velika materijalna šteta.

Obilježavajući 31. obljetnicu VRO Medački džep, sa zahvalnošću i poštovanjem prisjećamo se svih poginulih u toj operaciji, kao i svih žrtava koje smo podnijeli za našu slobodu i neovisnost. Naša je trajna obveza čuvati uspomenu na njih, promicati istinu i nastaviti graditi vrijednosti za koje smo se u Domovinskom ratu borili.

"KRILA OLUJE"

Pripadnici akrobatske grupe Hrvatskog ratnog zrakoplovstva "Krila Oluje" sudjelovali su na zrakoplovnoj manifestaciji AirPower24, koja je održana 6. i 7. rujna 2024. u zrakoplovnoj bazi Zeltweg u Austriji

NASTUP NA NAJVJEĆEM EUROPSKOM AEROMITINGU

Akrobatska grupa "Krila Oluje" sedmi je put gostovala u Austriji, a potporu pilotima na aeromitingu pružilo je i 11 zrakoplovnih tehničara Hrvatskog ratnog zrakoplovstva koji su bili zaduženi za ispravnost i tehničke preglede aviona Pilatus PC-9M. Pred 250 000 posjetitelja izveli su puni program s atraktivnim elementima. Činjenica kako neke od elemenata izvodi svega nekoliko akrobatskih grupa u svijetu dovoljno govorio o njihovoj zahtjevnosti, a isto tako i o uvježbanosti i sposobnostima pilota.

PRIPREMLI
Irena Rački,
Tomislav Vidaković

FOTO
"Krila Oluje",
MoD Austria

Voda "Krila Oluje" bojnik Darko Belančić rekao je kako im je bilo iznimno zadovoljstvo nastupati na zrakoplovnoj manifestaciji u Austriji. "Ove godine imali smo dva nastupa, a unatoč kiši, nastupe je imalo priliku vidjeti 250 000 oduševljenih gledatelja. Ponosni smo što smo sudjelovali na ovoj međunarodnoj manifestaciji te još jednom imali priliku promovirati Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, Hrvatsku vojsku i Republiku Hrvatsku na međunarodnoj sceni", poručio je Belančić.

Za "Krila Oluje" bio je ovo 256. nastup, odnosno 67. međunarodni nastup, a po povratku iz Austrije, piloti su izveli i tradicionalni "Pozdrav Zadru" iznad zadarske rive. Nastupe u Austriji pratilo je i zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva general-bojnik Michael Križanec koji je izrazio zadovolj-

stvo nastupima naše akrobatske grupe i istaknuo kako su "Krila Oluje" postala prepoznatljiv simbol HRZ-a u svijetu. Aeromiting AirPower24 jedna je od najvećih i najposjećenijih zrakoplovnih manifestacija u Europi, a ove godine održana je pod motom *Flying. Freedom. Enthusiasm* (Letenje. Sloboda. Entuzijazam). "AiRPower24 posjetilo je ukupno 250 000 posjetitelja tijekom dva dana događanja ovdje u izložbenom centru. Prvi dan nas je unatoč lošim vremenskim uvjetima posjetilo 100 000 gostiju, dok je drugi dan na aeromiting došlo 150 000 posjetitelja. Jedna vrlo važna stvar koju treba naglasiti jest da AirPower24 nipošto nije događaj koji organiziraju samo austrijske zračne snage, već gotovo sva područja austrijskih oružanih snaga

Ove godine na aeromitingu bilo je oko 250 000 posjetitelja

Za "Krila Oluje" bio je ovo 256. nastup, odnosno 67. međunarodni nastup, a po povratku iz Austrije, piloti su izveli i tradicionalni "Pozdrav Zadru" iznad zadarske rive

Ponosni smo što smo sudjelovali na ovoj međunarodnoj manifestaciji te još jednom imali prigodu promovirati Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, Hrvatsku vojsku i Republiku Hrvatsku na međunarodnoj sceni", poručio je voda "Krila Oluje" bojnik Darko Belančić

i Središnjeg zapovjedništva", rekao je brigadir Wolfgang Prieler, voditelj tog projekta te dodao: "Svojom temeljитom pripremom i realizacijom, sve sudjelujuće postrojbe i snage kopnenih i zračnih snaga stvaraju uvjete za dosad neviđen velik događaj, odnosno najveći europski aeromiting. Samo jedna usporedba: u proteklih nekoliko dana zajednički smo organizirali logističku osnovu za priljev stanovništva cijelog Salzburga u grad od nešto manje od 7000 stanovnika – što znači organizacija nužne infrastrukture kao što su sanitarije, ugostiteljstvo, gospodarenje otpadom i medicinske usluge", istaknuo je brigadir Prieler. Najveći europski aeromiting planiran je do najsitnijih detalja više od godinu dana. Na ovogodišnjoj manifestaciji sudjelovalo je oko 6200 djelatnika, od čega 3793 zaposlenika Federalnog ministarstva obrane, od čega 3351 djelatne vojne osobe i 846 pripadnika policije. U zdravstvu je bilo zaposleno oko 300 ljudi, od toga 75 lječnika i 190 bolničara.

Tijekom AirPowera bilo je izloženo više od 200 zrakoplova iz 20-ak zemalja. Paralelno s događajem, održavao se i sastanak zapovjednika zrakoplovstva, čiji je domaćin bio general Gerfried Promberger, zapovjednik austrijskog ratnog zrakoplovstva. Na ovom skupu sudjelovali su predstavnici više od deset europskih zemalja i SAD-a.

Za "Krila Oluje" bio je ovo 256. nastup, odnosno 67. međunarodni nastup

VOJSKE SVIJETA

TEKST

Ivan Galović

MODERNIZACIJA NJEMACKIH KO

Njemačka je među zemljama NATO-a u kojima se stanje u oružanim snagama najviše kritizira. Od dužnosnika i političara, ali i umirovljenih generala, moglo se čuti da velik dio vojne opreme nije operativan, da nedostaje streljiva, ali i motivacije vojnika. Stoga je savezni kancelar Olaf Scholz ugovoru 16. rujna 2022. postavio političke i strateške zahtjeve za Bundeswehr (savezna obrana ili oružane snage Njemačke). Rekao je da njemačka vojska mora postati kamen temeljac konvencionalne obrane Europe i najopremljenija oružana sila Starog Kontinenta. U tom je smislu u lipnju 2023. donesen strateški dokument Nacionalna sigurnosna strategija, a u studenom te godine Smjernice obrambene politike, u kojima su dani

jasni ciljevi konvencionalne obrane i orientacija Bundeswehra prema njegovoj temeljnoj misiji, a to je obrana nacije i njezinih saveznika. To znači da Bundeswehr mora biti sposoban provoditi velike konvencionalne operacije u zemlji i u kontekstu NATO-a. Oružane snage Njemačke u tu svrhu ponovno moraju biti sposobne razmjestiti se i biti spremne za istodobno djelovanje na više mjesta, s velikim trupama, ne oslanjajući se više samo na male kontingente namijenjene za određenu (u pravilu mirovnu) misiju. Javnost sad očekuje da će se ulaganjem u moderno oružje i nove tehnologije riješiti trenutačni (već spomenuti) nedostaci. Programi usmjereni na kibernetičku obranu, napredne protuzračne sustave i besposadne letjelice

trebali bi znatno poboljšati strateške sposobnosti Bundeswehra. Suradnja s partnerima iz NATO-a i EU-a bit će ključna za razvoj interoperabilnih sustava.

Postavljeni smjer modernizacije Bundeswehra zahtijeva i znatna finansijska sredstva. Njemačka je u fiskalnoj godini 2021. za obrambene svrhe izdvojila približno 53 milijarde eura. Proračun za 2022. povećan je na 59 milijardi eura, s naglaskom na ključna područja kao što su materijalna prava vojnika i modernizacija opreme. Izdvajanja za 2023. dodatno su povećana na 65 milijardi eura. Sva su bila između 1,2 i 1,5 posto BDP-a. U 2024. izdvajanje će se ukupno oko 78 milijardi eura i to iz proračuna za obranu (51,8 milijardi eura), posebnog fonda

Kao i ostale grane Bundeswehra, i ona s najvećim brojem pripadnika ulazi u razdoblje intenzivnog opremanja novim sustavima

PENIH SNAGA

Foto: Bundeswehr / Marco Dorow

(19,2 milijarde eura) te udjela iz ostalih proračuna drugih ministarstava (oko sedam milijardi eura). NATO-ov cilj od dva posto BDP-a zahtijeva oko 85 milijardi eura potrošnje. Prema trenutačnom planu, ukupna potrošnja znatno će pasti nakon 2026., kad bude potrošen posebni fond od 100 milijardi eura.

NOVO RAZDOBLJE

Prema sadašnjem ustroju Bundeswehr čine tri grane: kopnena vojska (Heer), zrakoplovstvo (Luftwaffe) i mornarica (Marine), dok su u potpori sanitet ili medicinska služba, združena potpora i pružanje usluga (logistika, NBK i vojna policija), kibernetička obrana i združeni ured za opremu, informacijske tehnologije i potporu.

Vojnici
**10. oklopne divizije
njemačkog KoV-a
22. svibnja 2024.
na vojnom poligonu
Pabradė u Litvi
vježbaju s glavnim
borbenim tenkom
Leopard 2A7V u
multinacionalnoj
borbenoj grupi
u sklopu
NATO-ove vježbe
Grand Quadriga. U
srpnju ove godine
potvrđena je kupnja
105 novih Leoparda u
inačici 2A8**

Prema prijedlogu novog ustroja, kibernetička obrana dobila bi zasebnu granu.

U Bundeswehru je trenutačno zaposleno oko 265 000 djelatnika, od kojih je nešto više od 184 000 vojnika i 80 000 civila. Plan je do 2025. povećati vojno osoblje na 203 000 vojnika. Što se tiče djelatnih vojnih osoba, najbrojnija grana je kopnena vojska: ima oko 65 000 pripadnika. Kao i ostale grane, i Heer ulazi u razdoblje povećanog opremanja i modernizacije oružnih sustava.

Nedavno je završena modernizacija nekih od glavnih borbenih tenkova Leopard 2 na inačicu Leopard 2A7V. Naime, 12. listopada 2023. isporučen je zadnji od 104 modernizirana tenka. U srpnju 2024. ministar obrane potvrdio je kupnju 105 novih tenkova Leopard 2A8. Vrijednost ugovora iznosi 2,9 milijardi eura. Tenkovi će ulaziti u operativnu uporabu između 2027. i 2030. Uglavnom će biti dodijeljeni njemačkoj oklopnoj brigadi raspoređenoj u Litvi. Bundeswehr će imati 123 Leoparda 2A8, od kojih je 18 naručeno 2023. kako bi zamjenili tenkove Leopard 2A6 isporučene ukrajinskoj vojsci.

VOJSKE SVIJETA

SVESTRANI BOXER

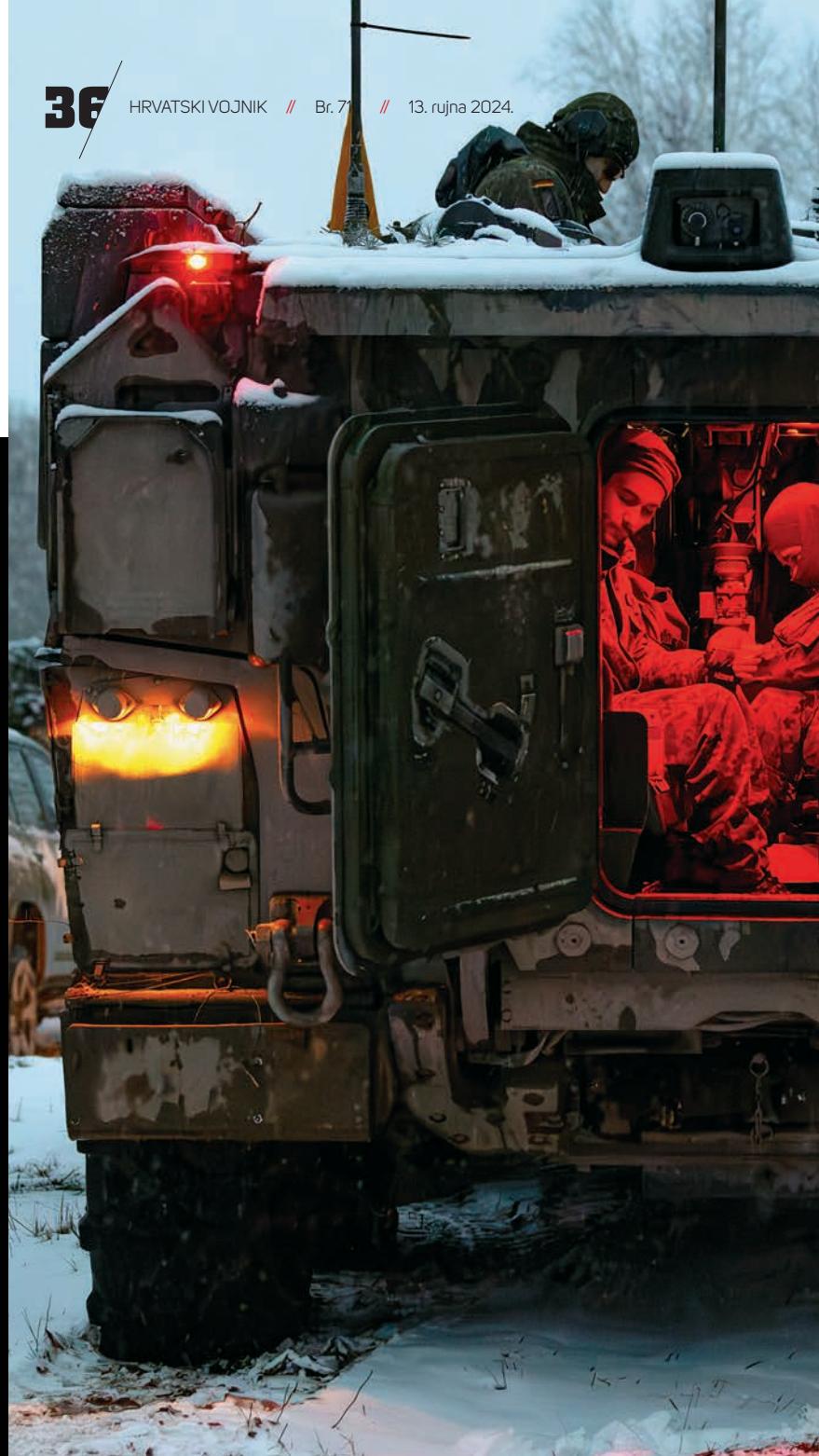
Za Wiesel 1 traži se zamjena: Bundeswehr će između 2025. i 2032. nabaviti do 123 vozila pješaštva na kotačima Schwerer Waffenträger Infanterie (sWaTrg Inf), konstruirana na bazi Boxera. Parlament je za tu nabavu odobrio 1,9 milijardi eura. Proizvodit će se u Njemačkoj, u Rheinmetallu. Sljedeća 103 primjerka bit će proizvedena u Rheinmetallovim pogonima u Australiji. Vozila karakterizira kupola s posadom Rheinmetall Lance 2 Block II, čije se naoružanje sastoji od automatskog topa MK30-2 kalibra 30 x 173 mm, koji koristi i borbeno vozilo pješaštva Puma, te spregnute strojnica 7,62 x 51 mm. Osim toga, sustav će imati integrirani protuoklopni lanser MELLS.

Na temelju iskustva u Ukrajini, gdje se stariji njemački protuzračni topnički sustav Gepard pokazao izvrsnim za uništavanje različitih vrsta dronova, Bundeswehr je za kopnene snage odlučio nabaviti nove protuzračne sustave kratkog dometa.

Heer je u veljači 2024. naručio prve specijalizirane inačice Boxera s PZO sustavima Skyranger 30. Prema ugovoru vrijednom 595 milijuna eura, Rheinmetall će isporučiti prototip krajem 2024., nakon čega slijedi 18 serijskih vozila, uz mogućnost još 30. Kupola će biti opremljena topom KCE kalibra 30 x 173 mm, koji ispaljuje programabilno streljivo ABM; dvjema raketama Stinger zemlja-zrak i kompletom senzora. Potonji će se sastojati od X-pojasnog radara Hensoldt Spexer s tri panela, od kojih svaki pruža pokrivenost azimuta od 120 stupnjeva, i integriran je u kupolu, te elektrooptičkog senzora za praćenje s termalnom kamerom, dnevnom kamerom i laserskim daljinomjerom za identifikaciju i praćenje cilja. Kupola će biti opremljena i Rheinmetallovim bacaćima dimnih granata ROSY (Rapid Obscuring System).

Početak serijske proizvodnje planiran je za 2026., a očekuje se da će isporuka biti dovršena 2028.

Njemački proizvođači Rheinmetall, Diehl Defence i Hensoldt potpisali su 25. siječnja 2024. s Bundeswehrom ugovor o razvoju protuzračnog oružnog sustava koji će kombinirati Boxere s Diehlovim projektilima IRIS-T. Ugovor je vrijedan 1,23 milijarde eura. Prototipovi se očekuju 2026. ili 2027., a prve isporuke već 2028. godine. Konfiguracija podrazumijeva vozila s lanserima i vozila za upravljanje i nadzor, također na podvozju Boxera. Očekuje se da će ih podržavati višemisinski radar Hensoldt TRML 4D. IRIS-T nudi se u dvije različite inačice: SLS i SLM. Inačica SLS kratkog je dometa (12 km), a SLM srednjeg (40 km).

Leopard 2A8 uključuje više poboljšanja u naoružanju, mobilnosti i zaštiti. Što se tiče naoružanja, 2A8 zadržava glatkocijevni top L/55A1 kalibra 120 mm koji se koristi u Leopardu 2A6 i 2A7, ali integrira napredniji sustav za upravljanje paljbom i sposobnost ispaljivanja šireg spektra streljiva, uključujući programabilno rasprskavajuće streljivo. Razmatraju se buduće nadogradnje na snažniji top od 130 mm, čime bi se povećala paljbeni moći i svestranost tenka. Poboljšanja mobilnosti Leoparda 2A8 očita su kroz nadograđeni pogonski sustav: motor MTU MB 873 Ka-501 snage 1500 KS i transmisiju Renk, koji osiguravaju veću snagu i učinkovitiju potrošnju goriva. Zaštita je znatno poboljšana naprednim kompozitnim oklopmom i poboljšanim modularnim paketima oklopa. Međutim, ključni je element zaštite aktivni sustav Trophy. Leopard 2A8 uključuje usto bolje sustave elektro-

Prizor s vježbe Lovačke bojne 91 u Središtu za borbenu obuku kopnene vojske u Gardelegenu u studenom 2023. Vojnici su u jednoj od inačica Boxera, vozila koje će i nadalje biti brojno u sastavu kopnene vojske

112. oklopna bojna provodi 12. lipnja ove godine na poligonu Regen taktička i tehničko-logistička ispitivanja borbenog vozila pješaštva Puma u poboljšanoj inačici S1

Foto: Bundeswehr / Julia Dahlmann

Foto: Bundeswehr / Marco Dorow

NOVI SVLR-i

Njemačka s Rheinmetallom i Lockheed Martinom radi na zamjeni svojih višecijevnih raketnih sustava MARS II. Dio tih sustava Ukrajini je predala prošle godine, a preostala su 34 zastarjela. U travnju 2023. dvije su kompanije potpisale Memorandum o razumijevanju. Njemačka namjerava brzo zamijeniti donirane sustave, a zatim se usredotočiti na razvoj moderniziranih raketnih snaga. U listopadu 2023. njemačka vlada službeno je potvrdila da će pet sustava MARS II danih Ukrajini biti zamijenjeno s pet izraelskih raketnih topničkih sustava PULS (Purpose Universal Launching System) tvrtke Elbit Systems. Njih će nabaviti preko Nizozemske, koja je u travnju 2023. potpisala s izraelskom vladom ugovor o nabavi koji uključuje mogućnost dodatnih sustava za partnere iz NATO-a. Kao dio intenzivirane suradnje, Krauss-Maffei Wegmann i Elbit Systems predstavili su u prosincu 2022. Euro-PULS. On bi mogao biti opremljen sustavom za upravljanje paljbom iz MARS-a II i uključivati širi raspon streljiva, kao što su njemačke rakete AT-2, ili potencijalnu raketu SMART, ako Bundeswehr odluči nabaviti takav sustav. No ta se nabava suočava s odgodama. Još uvijek nije jasno može li lanser PULS ispaljivati postojeće GMLRS rakete. Odabir PULS-a temeljio se upravo na usporedbi s dostupnim sustavima, uključujući MARS II i HIMARS. Njemačka odluka donešena je s ciljem ubrzane nabave. Drugo je rješenje GMARS (Global Mobile Artillery Rocket System), koji su nedavno predstavili Rheinmetall i Lockheed Martin. Usporediv je s HIMARS-om, ali s dvostruko većom paljbenom moći. Sustav koristi veće podvozje Rheinmetall HX 8 x 8 s mogućnošću nošenja dvaju raketnih kontejnera s po šest raketa. Osim raketa GMLRS dometa 70+ km i ER GMLRS dometa 150 km, projektila ATACMS dometa 300 km i PRSM dometa 400+ km, sustav GMARS moći će koristiti nevođene rakete 122 mm dometa 22 km, kao i projektili AGM-158 JASSM dometa 370 km. Ako se GMARS prilagodi novijim modifikacijama potonjeg projektila, domet se može znatno povećati. Modificirani AGM-158B JASSM-ER s većom zalihom goriva i štedljivijim turbomlaznim motorom ima domet 980 km. Moderni AGM-158 JASSM-XR, čiji je razvoj u tijeku, imat će bolje stealth performanse i domet do 1900 km (l). Prvih pet sustava GMARS moglo bi biti isporučeno na testiranje do 2025. Planirana je i nabava 36 samohodnih višecijevnih lansera raketa na kotačima.

ničkog ratovanja i protumjera za zaštitu od, primjerice, besposadnih letjelica i navođenih projektila.

PUME SU IPAK U REDU

Vezano uz oklop, u svibnju 2023. naručeno je i dodatnih 50 borbenih vozila pješaštva Puma S1. Ugovor je vrijedan 1,087 milijardi eura. Bundeswehr već ima 350 Puma u svojem inventaru i bio je spremjan naručiti više, no vijesti iz 2022.

VOJSKE SVIJETA

BESPOSADNE LETJELICE

Integracija besposadnih sustava, ponajviše letjelica, za Bundeswehr znači velik napredak u modernizaciji. Rheinmetall će kopnenoj vojsci isporučiti izvidničke letjelice Luna NG. Ugovor je vrijedan 200 milijuna eura. Ukupno 13 sustava bit će isporučeno u drugom kvartalu 2025. Koristit će ih izvidničke i topničke postrojbe, a svaki sustav sastoji se od pet besposadnih letjelica, dvaju zemaljskih kontrolnih sustava, dvaju lansera, dvaju antenskih stupova, radionice za popravak i triju transportnih platformi. Prema Rheinmetallovim navodima, dron je razvijen kako bi omogućio izviđanje, klasifikaciju i prepoznavanje objekata u stvarnom vremenu. Značajke su Lune NG modularni dizajn, što omogućuje niz korisnih tereta specifičnih za misiju, kao što su LTE (bežična širokopojasna komunikacija), i mjerne potpore električkom rotovanju. Luna NG ima masu pri polijetanju od 110 kg te izdržljivost veću od 12 sati. Može postići visinu od pet i dolet od 100 km, koji s pomoću satelitske komunikacije može biti povećan na 300 km.

S tvrtkom Quantum Systems potpisani je 26. rujna 2023. okvirni ugovor za nabavu 14 izvidničkih besposadnih letjelica Vector VTOL u sklopu programa FALKE. Vector se može pohvaliti sposobnošću potpuno kontroliranog okomitog polijetanja i slijetanja (VTOL), pa i unutar ograničenih prostora. Može učinkovito letjeti do 180 minuta uz održavanje brzine u rasponu od 15 do 20 m/s. Videoizvori u stvarnom vremenu mogu se neprimjetno prenijeti na više zemaljskih kontrolnih stanica putem IP šifriranih podatkovnih veza, protežući se do 35 km, što se može proširiti dodatnim podatkovnim vezama. Operativni dolet je 180 km. Najveća je masa prilikom polijetanja 8,5 kg, a raspon krila 2,8 m. Zajedno sa softverom za planiranje i praćenje misija QBase Tactical, Vector izvršava misije s visokim stupnjem automatizacije, dok njegov autopilot donosi ključne odluke.

Foto: Rheinmetall

Rheinmetall će kopnenoj vojsci isporučiti izvidničke letjelice Luna NG

navodile su da su vozila tijekom ispitivanja imala brojne kvarove. Zadnja narudžba ipak sugerira da su nedostaci vozila očito otklonjeni. Puma može prevoziti devet vojnika: stalnu posadu koja se sastoji od zapovjednika, ciljača i vozača, plus šest pješaka u transportnom odjeljku. Vozilo ima osnovnu razinu oklopa klase A, koja može izdržati streljivo kalibra 14,5 mm i može se transportirati u transportnom zrakoplovu A400M, dok dodatni paket oklopa klase C, koji štiti bokove i krov, dodaje oko devet tona na početnu ukupnu masu vozila od 31,5 tona. Vozilo je zaštićeno od mina do deset kilograma, a Pume u njemačkoj službi imaju i soft-kill višefunkcijski sustav samozaštite (Multifunctional Self-Protection System – MUSS). Puma je naoružana automatskim topom Rheinmetall 30 mm MK 30-2/ABM (*air-burst munition*), ali ima i spregnutu strojnicu 5,56 mm HK MG4 ili 7,62 mm HK MG5, kao i protuoklopni lanser MELLS (Multi-Role Light Guided Missile System) postavljen na kupoli. U veljači 2023. najavljen je sveobuhvatna modernizacija 143 Pume koje još nisu nadograđene na najnoviji standard S1. Nadogradnja, koja će biti dovršena 2029., uključuje integraciju sustava kamera visoke razlučivosti za dan i noć, raketni sustav MELLS (Spike LR) i integraciju digitalne radioopreme. Što se tiče starijih borbenih vozila pješaštva Marder, planirana je nadogradnja 200 primjeraka na standard 1A5 A1. Osim toga, u odabrana vozila ugrađuje se digitalni sustav zapovijedanja kako bi se osigurala sveobuhvatna operativna sposobnost za snage visoke spretnosti (Very High Readiness Joint Task Force – VJT).

Lako oklopno vozilo na gusjenicama Wiesel od 1980-ih je sastavni dio arsenala kopnene vojske. Vrlo mobilan, Wiesel služi u postrojbama lakog pješaštva, uključujući izvidnike, planinske trupe i padobrance. Danas se to vozilo nastavlja razvijati. Wiesel 1A5 MK modernizirana je inačica opremljena optičkim sustavom EOPTRIS (Electro-Optical Ranging and Imaging System), što je poboljšalo sposobnosti otkrivanja i gađanja ciljeva danju ili noću. Sa svojim automatskim topom MK20 DM6A1 kalibra 20 mm, Wiesel 1A5 MK sposoban je

Foto: Bundeswehr / Marco Dorow

Pripadnici Bundeswehra prelaze Elbu na vježbi Wettiner Sword 2. travnja 2022. Na fotografiji je pokretni plutajući most Amphibian M3, koji prevozi tenk s lansirnim mostom Leguan i logistički kamion

SVEPRISUTNI PROTUKLOP

Što se tiče protuklopnih vođenih raketnih sustava, Bundeswehr već dulje koristi Spike LR i za mehanizirane i za pješačke postrojbe. Naručeno je više od 4000 raket Spike LR. Kad je riječ o protuklopnim ručnim raketnim bacačima, novonabavljen je MBDA-in sustav Enforcer. Ugovor je sklopljen krajem 2019., procijenjene vrijednosti 76 milijuna eura za 850 projektila, s mogućnosti povećanja do 3087 projektila, predviđenih za isporuku 2024. i 2025. Prema navodima MBDA-e, sustav Enforcer dizajniran je za pružanje preciznih učinaka s malom kolateralnom štetom protiv različitih ciljeva, uključujući lako oklopljene, nepokretne i pokretne mete, pa i u urbanim okruženjima. Njegov je učinkoviti domet 2000 metara. Cijeli sustav Enforcer – uključujući streljivo, lansirnu cijev i cilnik – ima masu manju od 12 kg. Modularni dizajn Enforcera utire put budućim prilagodbama, uključujući različit raspon streljiva. Proizvođač najavljuje i koncept Enforcer-X kao protutenkovsko oružje i koncept protudronskog oružja (Small AntiDrone Missile – SADM), gdje se u kontejneru nalazi devet raketa, a dva lansera montiraju se na vozilo Boxer.

pojedinačnom paljboru ili kratkim rafalima gađati protivničke pješačke snage, neoklopljene i lako oklopljene ciljeve te helikoptere na udaljenosti do 1500 metara. Uključuje i poboljšanja koja povećavaju sigurnost i učinkovitost posade: LED prednja svjetla, sustav za vožnju unatrag koji se temelji na kameri, novi kupolasti otvor za vozača i poboljšano sjedalo za vozača. Tu su i dodatni oklop te poboljšan kočni sustav. Dizelski motor sposoban je generirati 87 KS, što omogućuje vozilu mase 3,3 tone postizanje najveće brzine od 80 km/h. Operativni domet je 286 km. Wiesel 1 koristi se i u inačici za protuklopnu borbu naoružanoj sustavom MELLS i TOW. Tu su i izvidnička te inženjerijska vozila, dok Wiesel 2 ima i protuzračnu, sanitetsku, zapovjednu i minobacačku inačicu.

ZGLOBNA VOZILA I MRAP-ovi

Britanska tvrtka BAE Systems objavila je 24. travnja 2023. da je Njemačka naručila dodatnih 227 tzv. zglobnih teren-

Foto: Bundeswehr / Carl Schulze

Vojnici 15. prosinca 2022. lansiraju vođeni projektil iz sustava Wiesel 1 MELLS u okviru tečaja u školi pješaštva na streljuštu 9 vojnog poligona Wildflecken

skih oklopnih vozila na gusjenicama BvS10 Viking u sklopu ugovora vrijednog 362,6 milijuna eura. Vozila su naručena preko međunarodnog programa nabave terenskih vozila za hladne uvjete CATV (Cold Weather All-Terrain Vehicle), u skladu s kojim Njemačka, Švedska i Ujedinjena Kraljevina mogu zajednički nabavljati vozila od BAE Systemsa po unaprijed dogovorenim cijenama. BvS10 ima sposobnost manevriranja na različitim vrstama teškog terena, uključujući snijeg, led, stijene, pjesak, blato, močvare i strma planinska okruženja. Vozilo je također amfibija, što mu omogućuje prelaženje poplavljjenih područja, močvara ili obalnih područja. Modularnog je dizajna. BvS10 (i njegova neoklopljena inačica Beowulf) može se rekonfigurirati za različite misije u više inačica, uključujući transporter za osoblje, vozilo za zapovjedanje i nadzor (C2), vozilo hitne pomoći, vozilo za popravak i oporavak, vozilo za logističku potporu, izvidničko vozilo ili kao nosač oružja s dodatnom minobacačkom sposobnošću.

Njemačka vojska namjerava popuniti i praznine u svojoj floti vozila MRAP (Mine Resistant Ambush Protected), nastale zbog isporuke 50 vozila Dingo 2 u konfiguraciji 4 x 4 ukrainjskim oružanim snagama. Početna nabava je kompenzacijnska: 50 vozila Dingo 2, no tu je i mogućnost ukupne narudžbe do 233 primjerkra. Ugovor je vrijedan 150 milijuna eura. Isporuka se očekuje do kraja 2026. Vozilo Dingo 2 razvio je Krauss-Maffei Wegmann (KMW; današnji KNDS Deutschland). Riječ je o nadograđenoj inačici transportnog oklopnog vozila na kotačima Dingo 1. Predstavljen 2005.

VOJSKE SVIJETA

PROTUMINSKI SUSTAVI

Kao reakcija na informacije s bojišnica u Ukrajini, ponovo su aktivirani sustavi Minenverlegesystem 85 za postavljanje protutenkovskih mina DM31. Radi se o poluprikolici koja se zakvači za kamion, a s pomoću *tobogana* se s prikolice dostavljaju mine koje se autonomno postavljaju u tlo. Na kraju ih plug zatvara. Prošle je godine s MBDA-om potpisani okvirni ugovor za kupnju usmjeravajućih protutenkovskih mina koje se postavljaju kraj ceste, a prva isporuka nadograđenih mina DM22 (PARM 2) očekuje se 2026. godine. Ugovor za isporuku 2600 sustava procijenjen je na 68 milijuna eura. Mina se postavlja na tronožac. Može je daljinski aktivirati vojnik, ili vozilo prolazeći preko kabela odnosno kraj senzora. Za potrebe timova za razminiranje nabavljeni su 44 sustava RABE. To je mini robotsko vozilo na gusjenicama za izviđanje, motrenje i istraživanje, posebno u urbanoj borbi. Opremljeno je kamerama (uključujući noćnu) i radiovezom. Može lako svladati prepreke poput stuba ili neravnog terena. Proizvođač kaže da je vrlo otporan, može se baciti kroz prozor ili ispuštiti s visine od pet metara, a da pritom ne pretrpi ozbiljnu štetu. Ako robot padne na leđa, ponovno sam ustaje i odmah je spremjan za ponovno korištenje. Otporan je na vodu i prašinu. Operativan je pri temperaturama od -19 do +48 Celzijevih stupnjeva. Masa je 2,5 kg, a trajanje baterije je do šest sati.

**Pripadnici Oklopno-pionirske bojne 4
(Panzerpionierbataillon 4) 28. travnja 2020. u Središtu za
borbenu obuku u Letzlinger Heideu postavljaju minsko polje
koristeći sustav Minenverlegesystem 85**

godine, koristi veće podvozje kamiona Unimog i poznat je po sigurnosnim značajkama, što ga čini prikladnim za različite misije diljem svijeta, uključujući prijevoz, ophodnje, izviđanje, motrenje, zadaće pratinje, zapovjedno, komunikacijsko, sanitetsko ili NBK vozilo, kao i vozilo za popravak i izvlačenje. Opremljen je daljinski upravljanom oružnom stanicom koja može biti naoružana strojnicom 7,62 ili 12,7 mm ili automatskim bacačem granata 40 mm. Vozilo ima masu 13 tona, a s dizelskim motorom snage 220 KS može postići brzinu od 90 km/h. Operativni domet je 1000 km. Njegov kompaktni i laki dizajn olakšava prijevoz različitim transportnim zrakoplovima i helikopterima.

TOPNIČKI SUSTAVI – DOKAZANO, ALI I NOVO

Ponovno je pokrenuta proizvodnja haubica PzH 2000 za njemačku vojsku. Prve isporuke iz novog proizvodnog ciklusa predviđene su za sredinu 2025. godine. Još 2023. naručena su 22 nova sustava uz mogućnost dodatnih šest jedinica, a razmatraju se i daljnje nabave. Novi sustavi namijenjeni su za zamjenu 14 jedinica koje su isporučene Ukrajini iz zaleta njemačke vojske. U Bundeswehru je trenutačno u uporabi više od 130 haubica, a očekuje se da će mnoge od njih proći nadogradnju srednjeg životnog vijeka (MLU) kako bi se zamijenili zastarjeli sustavi. Postoji i mogućnost potpuno automatskog sustava za rukovanje streličivom, što bi značilo jednog ili dva člana posade manje. Tvrta KNDS Deutschland predložila je nekoliko poboljšanja za postojeće i nove haubice. To uključuje krovnu daljinski upravljanu oružnu stanicu (RWS) naoružanu strojnicom 7,62 ili 12,7 mm, kamere za poboljšanu svijest o situaciji, sustav klimatizacije za posadu i poboljšanu zaštitu od napada odozgo za kupolu. Budući razvoj mogao bi uključivati zamjenu trenutačnog Rheinmetallova topa kalibra 155 mm/52 novom inačicom L52A1, izrađenom od jačih materijala u svrhu podnošenja većih paljbenih djelovanja. Rheinmetall razvija i cijev L60 155 mm za postizanje većeg dometa. Cijev L52 koja se danas koristi može postići različite domete ovisno o korištenom projekttilu: 25 km s visokoeksplozivnim projektilom L15A1, 30 km s projektilem DM111/DM120 i 54 km s južnoafričkim projektilem Denel Munitions Velocity Enhanced Artillery Projectile (VLAP). Taj se domet može produljiti na 60 km s Rheinmetallovim punjenjem za povećani domet te do 80 km s Diehl/Leonardo Vulcanovim vođenim projektilem. Nabava potonjeg planirana je u svrhu povećanja sposobnosti pogađanja točkastih ciljeva.

Međutim, Bundeswehr se u topništvu ne zaustavlja samo na dokazanim PzH 2000. Za novi topnički sustav kalibra 155 mm odabrao je samohodnu haubicu na kotačima RCH 155. Taj sustav tvrtke KNDS Deutschland pokazao je nakon testiranja provedenog u prvoj polovini 2023. zadovoljavajući razinu tehničke zrelosti. Potrebe njemačke vojske zahtijevaju 168 samohodnih haubica na kotačima. Na odabir RCH 155 također je utjecalo korištenje dviju komponenti od kojih je sastavljen, a koje su već u uporabi: oklopno transportno vozilo Boxer 8 x 8 i modul AGM (Artillery Gun Module) iz samohodne haubice PzH 2000. Njemačka je za nabavu približno 50 sustava predviđela sredstva u iznosu od 1,3 do 1,4 milijarde eura. Planirano je da budu isporučene između

Foto: U.S. Army National Guard / Cdt. Ayden Norcross

2026. i 2031. godine. RCH 155 već je prije osigurala prve kupce: Ukrajinu i Veliku Britaniju. Modul AGM je bez posade, ona je u kabini vozila, te je potpuno automatiziran u opskrbi streljivom, zauzimanju položaja oružja i usmjeravanju. RCH 155 ima maksimalni domet kao i PzH 2000. Borbeni komplet čini 30 granata. Brzina paljbe je devet projektila u minuti, a za zauzimanje elemenata potrebno je trideset sekundi. Top može gađati ciljeve unutar 360 stupnjeva te ima sposobnost istodobnog višestrukog udara (MRSI). Masa vozila je 39 tona. Motor je dizelski, snage 815 KS, a vozilo na cesti postiže brzinu od 100 km/h.

KOTAČI, KOTAČI...

Njemačka i Nizozemska sklopile su s Rheinmetallom ugovor za isporuku do 3058 zračnodesantnih vozila Caracal. Višegodišnji okvirni ugovor vrijedan 1,9 milijardi eura uključuje

Njemački vojnici, pripadnici 325. bojne poljske artiljerije, u travnju 2024. na vježbi Allied Spirit na poligonu Hohenfels poziraju na svojoj haubici PzH 2000 koju nazivaju Hulk. Tvrta KNDS Deutschland predložila je nekoliko poboljšanja za postojeće i nove haubice

Vozilo Dingo ulazi na streliste prilikom gađanja iz daljinski upravljane luke oružne stanice (FLW) za vrijeme posebne osnovne obuke 371. tenkovsko-grenadirske bojne na vojnom poligonu Oberlausitz u Weißkeiβelu 30. studenog 2022. Zasad je sigurna isporuka 50 novih vozila Dingo 2

Foto: Bundeswehr / Jana Neumann

do 2054 vozila namijenjena Njemačkoj i 1004 za Nizozemsku. Isporuka prvih probnih modela je započela, a početak isporuke u serijama planiran je od iduće godine, i to u inačicama za prijevoz osoblja, izviđanje, sanitetskog vozila, zapovjednog vozila i inženjerijskog vozila. S pogonom 4 x 4, Caracal je platforma posebno dizajnirana da zadovolji potrebe zračnodesantnih i snaga za specijalne operacije. Caracal se temelji na komercijalnom podvozju modela 464 Mercedes-Benzove G-klaše. Odlikuje ga mogućnost pričvršćivanja različitih vrsta oružja. Bit će raspoloživ i za dodatni oklop protiv metaka i zaštitu od mina. Što se tiče pogona, Caracal ima šestocilindrični dizelski motor snage 249 KS. Sposoban je postići brzinu od 140 km/h na cesti. Vezano uz zračni transport, do dva vozila mogu stati u helikoptere Chinook ili se mogu prevoziti pobješena.

U okvirnom ugovoru s Mercedes-Benzom, Bundeswehr želi nabaviti do 5800 terenskih lakih vozila, koja će nositi naziv Wolf. Prva narudžba odnosi se na 1200 vozila u inačicama zapovjednog vozila i vozila vojne policije, koja trebaju biti isporučena između 2025. i 2028. Vrijednost ugovora je 240 milijuna eura. Za preostalih 4600 vozila planiran je rok isporuke do 2032. godine. Za to će se dodatno izdvojiti 1,1 milijarda

VOJSKE SVIJETA

Foto: Rheinmetall

Rheinmetall je od njemačke vojske dobio narudžbu za dodatnih 57 teških vojnih kamiona HX81 u vrijednosti od 50 milijuna eura

era. Wolf će se koristiti za prijevoz osoblja i materijala, izvidničke misije, ali najvećim dijelom kao zapovjedno i komunikacijsko vozilo. Osnova za Wolf također je model 464 G-klase. Mercedes-Benz G-klase standardno je malo Bundeswehrovo vozilo od 1990-ih, a nabavljeno je više od 12 000 primjeraka.

Njemačka se 2023. pridružila programu Common Armored Vehicles System (CAVS), multinacionalnom projektu u kojem još sudjeluju Finska, Estonija, Latvija i Švedska. Središte programa je vozilo Patria 6 x 6, a namjera je da se velika većina vozila nabavi uz pomoć industrijskih kapaciteta zemalja sudionica. Za Njemačku to znači proizvodnju u tvrtkama Rheinmetall, KNDS Deutschland te FG Flensburger Fahrzeugbau Gesellschaft. Procjena je da će Njemačka nastojati nabaviti oko 350 vozila kojima bi zamijenila vozila TPz Fuchs 1. Njemačka ima oko 940 tih vozila, za koja se očekuje da će do 2025. biti povučena iz uporabe. Patria 6 x 6/CAVS ima najveću borbenu masu od 24 tone, maksimalnu nosivost od 8500 kg, a u konfiguraciji oklopog transportera može prevesti do deset vojnika u stražnjem, plus dvočlanu posadu u prednjem dijelu. Vozilo po-

kreće dizelski motor Scania DC09, koji razvija 400 KS. Razvija maksimalnu brzinu veću od 100 km/h na cesti, do osam km/h u vodi, a operativni domet veći je od 700 km. Vozilo standardno ima STANAG 2 razinu balističke i protuminske zaštite, što se može povećati na STANAG 4. Osim osnovne uloge oklopog transporterera, Patria 6 x 6/CAVS može se konfigurirati za niz drugih misija, poput zapovjednog vozila, vozila za medicinsku evakuaciju, teškog oklopog transportera ili kao nosač za minobacački sustav Patria Nemo 120 mm. No, oklopni transporter na kotačima za Bundeswehr ipak još nije odabran. U igri je još General Dynamicsov Pandur 6 x 6 i nova inačica Rheinmetallova Fuchsa. Ipak najveće šanse za Fuchsova nasljednika ima Patria 6 x 6.

LOGISTIKA I INŽENJERIJA

Bundeswehr je ovog lipnja otvorio i natječaj za nabavu zaštićenih transportnih kamiona nosivosti pet tona u konfiguraciji 6 x 6. Namjera je sklopiti 15-godišnji okvirni ugovor za isporuku 3500 vozila. Početni ugovor obuhvaća kupnju samo 55 vozila. Od ukupno 3500, njih 2963 bit će u inačici bez sustava za samozvlačenje (vitla), a ostala će ga imati. Odabir vozila provodit će se iduće godine prema kriteriju 70 posto kvaliteta – 30 posto cijena.

Rheinmetall je od njemačke vojske primo narudžbu za dodatnih 57 teških vojnih kamiona HX81 u vrijednosti 50 milijuna eura. Narudžba je zadnja u sklopu sedmogodišnjeg okvirnog sporazuma potpisanih 2018. za do 137 vozila. Kamioni HX81 u klasi su nosivosti 70 tona, a njihova nabava povećat će sposobnost Bundeswehra za prijevoz teških oklopnih vozila, poput tenkova Leopard 2 i haubica PzH 2000. HX81 transportna je platforma s pogonom na svim kotačima i s osmocilindričnim dizelskim motorom od 680 KS, koji mu omogućuje postizanje brzine od 90 km/h. Iako je kamion izvorno dizajniran bez zaštite, njegova kabina može se rekonfigurirati kako bi pružila veću zaštitu. HX81 ima i sustav vitla, što mu omogućuje jednostavnu vuču vozila na prikolicu. Rheinmetall je opskrbio Bundeswehr i drugim transportnim platformama, kao što su oklopljena teška transportna vozila Mammut i neoklopljena transportna vozila UTF.

Za inženjerijske postrojbe bit će nabavljena 44 inženjerijska vozila Kodiak 3, kao nasljednici vozila PiPz Dachs 2. Kodiak

HELIKOPTER

Bundeswehr i Airbus Helicopters potpisali su u prosincu 2023. ugovor za kupnju do 82 višenamjenska helikoptera H145M (62 uz mogućnost još 20). To je dosad najveća narudžba helikoptera H145M. Koprena vojska dobit će 57, a specijalne snage pet helikoptera. U kratkom se roku helikopter može rekonfigurirati iz uloge lakog jurišnog u inačicu za specijalne operacije, uključujući opremu za brzo spuštanje. Sveobuhvatni paketi misija uključuju mogućnosti podizanja vanjskog tereta. Naručeni H145M bit će opremljeni Airbusovim borbenim sustavom HForce. Bundeswehr već upravlja sa 16 helikoptera u inačici H145M LUH SOF te osam u inačici H145 LUH SAR.

je na podvozju tenka Leopard 2, ima zglobnu hvataljku na sredini vozila, dozer i druge alate. Koristeći komplet za čišćenje mina, posada može brzo pretvoriti Kodiak u minočistač s plugom za razminiranje. Ima i visoku razinu balističke zaštite, integriranu protuminsku zaštitu, NBK zaštitu te sustav grijanja i hlađenja. Dodatna oprema, kao što su borbeni te radiokomunikacijski sustavi, integrira se prema specifikacijama kupaca. Osim toga, Kodiakom se može upravljati i koristiti daljinski. Mogućnost noćnog gledanja, nadzor s pomoću kamera i potpuno zaštićena oružna stanica samo su neke od dodatnih značajki.

Od KNDS-a Deutschland naručeni su dodatni sustavi za lansirne mostove Leguan. Ugovor obuhvaća 24 sustava na podvozju Leoparda 2, simulatore za obuku, pomoćnu opremu i transportne sustave. Isporuka mostova počela je 2023. i traje do 2028. godine. Vrijednost narudžbe iznosi oko 280 milijuna eura. Leguan je sposoban prevesti i postaviti jedan most u klasi vojnog opterećenja MLC-80 duljine 26 metara ili dva mosta duljine po 14 metara, sve u borbenim uvjetima. Razvoj i zamjena inženjerijskih sustava za prijelaz vodene prepreke širine 40 m zajednički je projekt s Velikom Britanijom. Novi sustav trebao bi zamijeniti amfibijska vozila M3, koja služe za sklapanje pontonskog mosta ili prijevoz tehnike s jedne obale na drugu. U planu je i zamjena sustava MLC-70, koji se sastoji od čeličnih ili plastičnih prostirki u rolama dulji-

**Pripadnik
mornaričkih
specijalnih snaga
(Kommandos
Spezialkräfte
Marine) 21. veljače
2023. u zaljevu
Eckernförde. U
rukama mu je
puška HK416A7
(G95). Inačica
HK416A8 postat
će standardna
jurišna puška
Bundeswehra**

ne 50 i širine 4,2 m, a postavlja se na tlo kao privremena cesta. Taj sustav osigurava da druga vozila mogu voziti po blatnom, pjeskovitom ili snijegom prekrivenom terenu, ali i po obalama rijeka ili nasipima. Preklopnu cestu moguće je postaviti u vodi dubine do 1,2 m na dnu rijeke. Sustav se nalazi na terenskom vozilu MAN SX200. Za kraj vrijedi spomenuti i nabavu novih jurišnih pušaka: Njemačka će zamijeniti puške G36, koje su u uporabi od 1996. Nova je standardna jurišna puška HK416A8 tvrtke Heckler & Koch, a nabavljat će se u dvije inačice: standardnoj G95A1 s cijevi od 16,5 inča i karabinskoj G95KA1 s cijevi od 14 inča. Bit će nabavljeno 118 718 novih jurišnih pušaka za oko 209 milijuna eura. Njemačke specijalne snage već koriste HK416A7, koja je dobila oznaku G95. Isporuka će započeti ove godine. G95A1 i G95KA1 bit će opremljene optičkim cilnjikom ELCAN Specter DR 1-4X.

Foto: Bundeswehr / Tom Twardy

VOJNA POVIJEST

Poznata američka vojna baza u Alabami u kojoj je smještena 1. zrakoplovna brigada Američke kopnene vojske prošle je godine preimenovana u Fort Novosel. Novo je ime dobila po vojnem pilotu koji je za sebe volio reći kako mu engleski nikad nije bio prvi jezik. Nego jedan drugi, na kojem je napisan i ovaj tekst...

HRVAT

KOJI JE ZADUŽIO AMERIČKU VOJSKU

Priča o Michaelu J. Novoselu počinje 3. rujna 1922. godine u malom gradiću Etni, u saveznoj državi Pennsylvaniji. Roditelji, Hrvati, emigrirali su u Sjedinjene Američke Države. Otac Mihail (Mijo), rođen 1876. u općini Ribnik blizu Karlovca dolaskom u SAD radio je kao postolar, dok je Michaelova majka, Kata, rođena u Bosiljevu 1888., bila domaćica. S obzirom na to da su njegovi roditelji govorili samo na hrvatskom, mali je Michael naučio engleski tek kad je krenuo u osnovnu školu. Uvijek je volio za sebe reći kako mu engleski nikad nije bio prvi jezik. Školovanje mu je išlo redovitim tijekom, pa srednjoškolsko obrazovanje završava 1940. godine.

Manje od godinu dana poslije, u veljači 1941., 18-godišnji Novosel pridružio se zrakoplovnoj komponenti Američke kopnene vojske, koja je tada djelovala kao zrakoplovni korpus (United States Army Air Corps - USAAC). Naime, američke oružane snage tada još uvjek nisu imale granu ratnog zrakoplovstva. S jedne strane, Michael je želio

TEKST
Tomislav Vidaković

nastaviti školovanje, a s druge želio se odužiti Sjedinjenim Državama što su njegovu obitelj dočekale raširenih ruku. Velika mu je želja bila raditi na zrakoplovima, no vojska ga je rasporedila u administrativnu radnu jedinicu, a njegovi kolege uvjerili su ga da se prijavi za kadetski program vojnog zrakoplovstva. To je i učinio, unatoč tome što je bio nekoliko centimetara niži od potrebnih 167 kolika je bila minimalna granica za buduće pilote. Tu prepreku uspio je *izgladiti* u razgovoru s komisijom koju je uspio šarmirati, te je ubrzo nakon toga postao zrakoplovni kadet.

NADLIJETANJE KAPITULACIJE

Svega deset mjeseci nakon Novoselova pristupanja kadetskoj obuci, Japan napada američku mornaričku bazu u Pearl Harboru nakon čega Sjedinjene Države službeno ulaze u još jedan globalni sukob. "Nažalost, nisam iskusio neku veliku akciju za vrijeme Drugog svjetskog rata. Bio sam stacioniran na Marijanskim otocima, na otoku Tinian, pred kraj rata. Možda sam letio oko šest misija i rat je bio gotov. Međutim, dok sam bio ondje, stekao sam neprocjenjivo iskustvo. Dobio sam i priliku za svoje prvo pravo zapovjedništvo, kad sam preuzeo vodstvo nad 99. bombarderskom eskadrilom, sastavljenom isključivo od bombardera B-29", opisao je jednom prigodom. Inače, 99. bombarderska eskadrila bila je jedina postrojba 313. bombarderskog krila koja je čitavo vrijeme nakon rata održavala borbenu spremnost. Kad se već govori o Novoselovoj ulozi u Drugom svjetskom ratu, ipak

Pilot hrvatskog podrijetla
Michael J. Novosel 15. lipnja 1971.
primio je Medalju časti za svoje
herojstvo u Vijetnamskom ratu

VOJNA POVIJEST

Foto: U.S. Department of Defence

Mladi Michael J. Novosel fotografiran tijekom Drugog svjetskog rata dok je bio kadet Zrakoplovnog korpusa Američke kopnene vojske

valja istaknuti jedan zanimljiv detalj. Naime, tijekom potpisivanja japanske predaje na američkom bojnom brodu USS Missouri usidrenom u Tokijskom zaljevu 2. rujna 1945., čime je i službeno završen taj rat, u jednom trenutku u sklopu ceremonije brod je nadlijetalo mnoštvo aviona B-29. Jednim od njih pilotirao je upravo Novosel. Nakon dvije godine premještaju ga na sjeverozapad Floride. Ondje pronalazi novi dom u bazi ratnog zrakoplovstva Eglin gdje nastavlja služiti kao testni pilot na avionima B-29. Posao koji je tada radio bio je iznimno zanimljiv i uzbudljiv, ali i opasan jer je u to vrijeme dosta njegovih prijatelja i kolega izgubilo život obavljajući testne letove na različitim avionima. Tako se jednom u istom danu dogodilo da je njegova postrojba izgubila čak tri testna pilota u padu bombardera B-24. S obzirom na manjak časničkog osoblja u njegovoj postrojbi, Novosel je promaknut iz čina natporučnika u

Foto: Jim Hughes / Fort Novosel Public Affairs Office

čin satnika. No, uskoro ga stižu posljedice poslijeratnog smanjivanja snaga i odlazi u pričuvu, tj. u civilstvo. To kratko traje, vraća se kao bojnik u vrijeme Korejskog rata 1950. – 1953., no ne sudjeluje u borbenim akcijama. Nakon tog sukoba opet odlazi iz aktivnog sastava i 1955. promaknut je u pričuvnog pukovnika.

DOBROVOLJNA DEGRADACIJA

Do 1963. radio je kao komercijalni pilot. Međutim, atentat na predsjednika Kennedyja u studenom te godine ostavlja na njega dubok dojam. Inspiriran legendarnim Kennedyjevim inauguracijskim govorom i riječima da se "...ne pitamo što zemlja može učiniti za nas već što mi možemo učiniti za našu zemlju..." Novosel se dobровoljno javlja za rat u Vijetnamu. Ratno zrakoplovstvo ga, međutim, odbija zbog previsokog čina. No to ga ne sprečava da se pridruži Američkoj kopnenoj vojsci u ulozi časnika-specijalista bez zapovjednih dužnosti

Novosel je u Vijetnamu letio helikopterom Bell UH-1 Huey i spasio stotine i stotine života, neke i pod iznimno opasnim okolnostima

(*warrant officer*). Tako se Novosel s navršenom 41 godinom svjesno degradira kako bi se nakon Drugog svjetskog i Korejskog rata pridružio svojim sugrađanima u još jednom ratu.

"Nakon tri rata u našem stoljeću, naša je nacija bila pred četvrtim, ovaj put u Vijetnamu. Usred sumorne atmosfere nakon atentata na predsjednika Kennedyja osjetio sam da se moram uključiti u taj sukob. Želio sam pomoći i u potpuno neracionalnom činu dobrovoljno sam se prijavio za sudjelovanje u tom ratu", protumačio je legendarni pilot svoju odluku u jednom razgovoru s američkim vojnim novinarom.

Američki vojnici jure prema helikopteru za medicinsku evakuaciju tijekom rata u Vijetnamu

VOJNA POVIJEST

Novosel je bio iskusni pilot koji je letio, kako je nekoliko puta i sam potvrdio, na svemu što je imalo krila. "Letio sam na svim bombarderima koje smo imali, osim na B-32 i B-34. Ali svi drugi bombarderi koji su u našem inventaru, možete biti sigurni da sam njima letio. Letio sam i na P-39, P-40, P-63 u kategoriji lovačkih aviona. Od trenažnih aviona, letio sam na PT-19, BT-43, AT-6. Što se tiče transportnih aviona letio sam na C-60, C-47, C-46, C-54, i mislim da je to sve. Siguran sam da postoje još neki drugi kojih se u ovom trenu ne mogu sjetiti. Tih smo dana bili prilično opušteni - nisam se trebao truditi pronaći zrakoplov za let. U bazama u kojima sam u to vrijeme bio raspoređen kao testni pilot, imali smo zapravo sve te letjelice, te je to bio ujedno i glavni razlog zašto sam letio u toliko različitih letjelica", precizirao je jednom prigodom.

KUPOVINA LETAČKE ZNAČKE

Koliko je Novosel volio letjeti pokazuje i činjenica da je prije naučio letjeti nego što je naučio voziti osobni automobil. Isto tako, u danima dok je bio civilni pilot u svoje je slobodno vrijeme naučio letjeti na helikopteru. Ni sam tada nije bio svjestan koliko će se ta odluka pokazati proročanskom. Naime, rat u Vijetnamu bio je sukob u kojem su važnu ulogu odigrali upravo helikopteri, što znači da su takvi piloti bili prijekopotrebni. Vojska je doslovno uložila u njegovu izobrazbu pola sata, u trenutku kad su ga testirali zna li upravljati helikopterom. Po uspješno obavljenom testiranju čak mu nisu dali letačku značku s krilima nego ju je morao otići kupiti vlastitim novcem. Prvo postavljenje nakon povratka u oružane snage bilo mu je u vojnoj bazi Fort Bragg, danas poznatiju pod imenom Fort Liberty, u North Carolini. Bio je dodijeljen specijalnim postrojbama. Kako i sam tvrdi, vjeruje da se to dogodilo jer je vojska procijenila da ima sposobnosti za strane jezike. Tu je sposobnost stekao još kao dijete jer engleski nije progovorio prije no što je navršio sedam godina i uvijek je govorio kako mu je to drugi jezik jer mu je materinski bio hrvatski. Zbog toga je tijekom Drugog svjetskog rata bio i agent Ureda za strateške službe

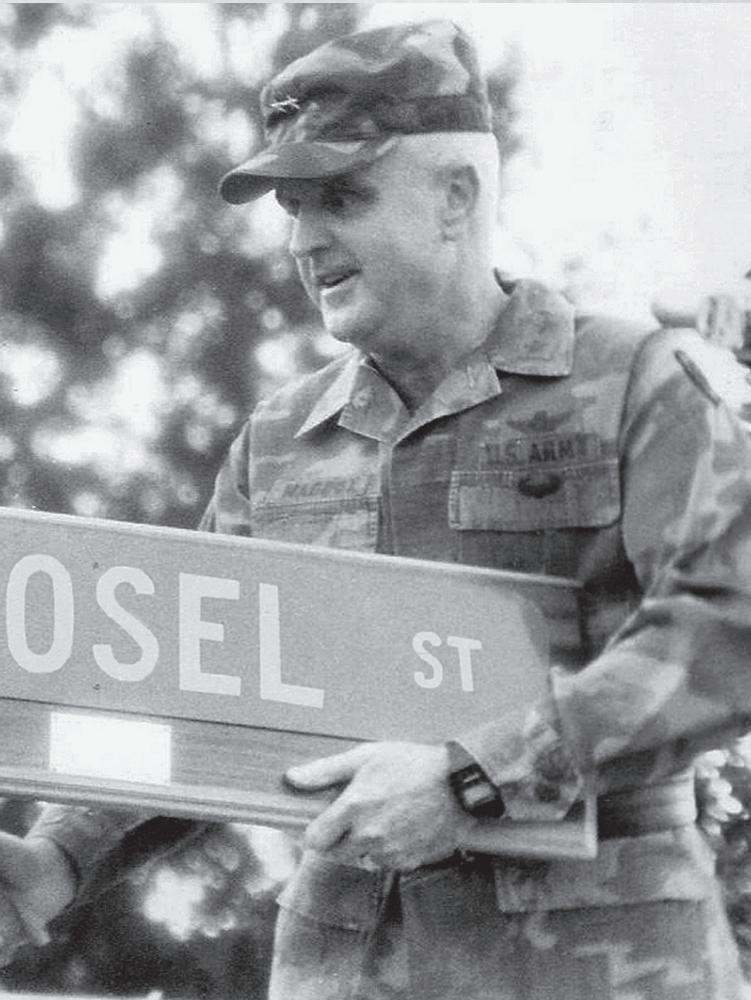
Nedugo nakon što je 1985. godine umirovljen, po Novoselu je bila nazvana glavna ulica u tadašnjem Fort Ruckeru. Počasnu ploču s imenom ulice primio je od tadašnjeg zapovjednika baze, general-bojnika Bobbyja Maddoxa

Američki predsjednik Richard Nixon (u prvom redu prvi slijeva) i Novosel (u prvom redu drugi slijeva) te Novoselova obitelj na svečanosti dodjele Medalje časti 15. lipnja 1971. u Bijeloj kući

Foto: US Army / Fort Novosel Public Affairs Office

Foto: Richard Nixon Presidential Library via US DoD

(Office of Strategic Services - OSS) koji je bio preteča Središnje obavještajne agencije (Central Intelligence Agency – CIA).

SIMBOL HEROJSTVA I POŽRTVOVNOSTI

“Kad sam se dragovoljno prijavio u aktivnu službu u ratnom zrakoplovstvu, vjerovao sam da će svoje veliko iskustvo iskoristiti za obuku vojnih zrakoplovaca”, napisao je Novosel u svojim memoarima. “Nikad nisam mislio da će biti poslan u Vijetnam kao borac, pogotovo ne u mojim godinama”. Ali to su bile zapovijedi koje je dobio, pa je to i učinio, iskrcavši se u azijsku zemlju u siječnju 1966. Dodijelen je 283. medicinskom odredu, postrojbi za helikoptersku medicinsku evakuaciju imena Dustoff, što je ujedno bila i oznaka koja je postala univerzalan pozivni znak za sve postrojbe medicinske pomoći u Vijetnamu. S obzirom na to da je Novosel bio najiskusniji pilot u postrojbi, vrlo je brzo postao vođa i stekao veliko povjerenje svojih kolega.

S Dustoff pilotima prvi se put susreo za vrijeme službe u Dominikanskoj Republici gdje je bio potpora specijalnim postroj-

Foto: US Army via Wikimedia Commons

Novoselova grobnica u Arlingtonu. Prije nego što je umro, uvijek je govorio da na svojoj nadgrobnoj ploči samo želi da piše *Bio sam dobar vojnik*

bama. Ti su piloti imali ključnu ulogu u spašavanju ranjenih vojnika, nerijetko pod iznimno teškim uvjetima. Naziv Dustoff nastao je kao radiopozivni znak jer su helikopteri na kojima su letjeli dizali veliku prašinu prilikom slijetanja i uzljetanja. Stoga su svi u okolini nakon susreta s njima bili prisiljeni sa sebe brisati prašinu (eng. dust off). Dustoff piloti često su letjeli u opasnim situacijama, uključujući neprijateljsku vatru, loše vremenske uvjete i noćne operacije, kako bi spasili ranjene vojnike. Samim time podrazumijeva se da su to morali biti iznimno vješti i hrabri piloti jer su često letjeli blizu tla u neprijateljskim zonama. Helikopteri kojima su upravljali bili su opremljeni osnovnom medicinskom opremom kako bi se ranjenicima mogla pružiti prva pomoć na putu do bolnice. U američkim oružanim snagama Dustoff piloti imaju velik ugled i poštovanje jer se radi o ljudima koji su simbol požrtvovnosti i hrabrosti, spremni riskirati vlastiti život kako bi spasili druge. Koncept Dustoff postrojbi nastavlja se i danas u suvremenim vojnim operacijama, koristeći napredne medicinske i zrakoplovne tehnologije za spašavanje života na bojištima diljem svijeta.

KAD SE OTAC I SIN MEĐUSOBNO SPASE

Kad se sve to uzme u obzir, postavljanje Novosela u Dustoff postrojbu bio je logičan slijed događaja jer je on imao puno

VOJNA POVIJEST

iskustva u instrumentalnom letenju – nešto što nitko drugi u postrojbi nije imao. Tada se često znalo dogoditi da zračna potpora ili zračni transport nisu dostupni zbog loših vremenskih uvjeta. To je luksuz koji si momci iz Novoselove postrojbe nisu mogli priuštiti. Evakuacija ranjenika uvijek je morala letjeti i to je nešto čega se i sam Novosel držao prilično čvrsto. Novosel je odlučio dvije rotacije u Vijetnamu leteći u helikopterima Bell UH-1 Huey u misijama izvlačenja ranjenika iz ratnih područja. Letio je u 2543 misije i izvukao 5589 ranjenika, među njima spasio je i vlastitog sina Michaela J. Novosela mlađeg. Michael Junior naslijedio je očevu ljubav prema letenju i čim je trebao odlučiti što će raditi u životu nije puno razmišljao i brzo se odlučio na pilotsku karijeru. Ubrzo nakon temeljne obuke dobio je postavljenje u očevoj postrojbi gdje mu je otac bio i izravni nadređeni zapovjednik.

Priča oko uzajamnog spašavanja počinje kad je Novosel mlađi izvlačio pripadnike postrojbi Južnog Vijetnama (ARVN) jugoistočno od grada Binh Thuy. To je poslijepodne njegov otac upravo pokupio ranjenika kad je čuo na radiju da se sinov helikopter prisilno spušta. Bez okljevanja odletio je na lokaciju pada sinova helikoptera i pokupio cijelu ekipu. Šest dana poslije, Novosel stariji pružao je potporu snagama ARVN-a kada mu je u neobičnoj nesreći otkinut repni rotor pri čemu je pao u rižino polje. Spletom sretnih okolnosti u blizini se našao helikopter njegova sina koji mu je uzvratio uslugu. Te noći bio je red na ocu da počasti pićem svoje spasioce!

NAJVJEĆE PRIZNANJE

Bez obzira na to koliko akcija uzajamnog spašavanja oca i sina usred ratnog vihora bila sama po sebi nevjerojatna i vrijedna vrhunske holivudske produkcije, to ipak nije bila zadaća na kojoj je Michael J. Novosel zaslužio Medalju časti (Medal of Honor) - najviše vojno odlikovanje SAD-a. Bila je to akcija koja je počela ujutro 2. listopada 1969. Novosel je krenuo u evakuaciju skupine južnovijetnamskih vojnika koje je u blizini kambodžanske granice opkolilo nekoliko tisuća pri-

Foto: Jim Hughes / Fort Novosel Public Affairs Office

Slijeva John Novosel, Jeannee Vinyard i Patty Clevinger, djeca Michaela Novosela, predaju njegovu Medalju časti zapovjedniku Fort Novosela general-bojniku Michaelu McCurryju

padnika sjevernovijetnamskog lakog pješaštva. Radioveza je bila izgubljena, a saveznički vojnici potrošili su streljivo. Novosel je bez okljevanja manevrirao svojim helikopterom u dobro utvrđenom i branjenom neprijateljskom području za obuku, u kojem je skupinu ranjenih južnovijetnamskih vojnika priklještila velika neprijateljska snaga. Budući da su sve komunikacije s opkoljenim snagama bile izgubljene, više je puta kružio oko područja borbi, leteći nisko pod neprekidnom teškom vatrom, kako bi privukao pozornost raštrkanih prijateljskih postrojbi. Takav iskaz hrabrosti vidno je podigao moral opkoljenima jer su to prepoznali kao znak da se okupe za evakuaciju.

U šest navrata Novosel i njegova posada bili su prisiljeni napustiti područje borbe zbog intenzivne neprijateljske vatre, samo da bi se vratili iz drugog smjera kako bi se iskrcali i izvukli dodatne postrojbe. Pred kraj misije, u blizini neprijateljskog bunkera primjećen je ranjeni vojnik. U potpunosti shvaćajući da će privući neprijateljsku vatru, Novosel se odlučuje na izvlačenje lebdeći helikopterom unatrag. Dok je muškarac uvučen u avion, trideset metara ispred njega diže se vijetkongovac i otvara vatru iz svoje puške AK-47 te ranjava Novosela u desnu nogu i ruku, zbog čega on nakratko gubi kontrolu nad letjelicom.

Ipak, brzo se pribrao i počeo se izvlačiti pod neprijateljskom vatrom koja je brzo ostala u daljinu iza njegove letjelice. Ukupno je izvršio 15 iznimno opasnih izvlačenja ranjenika. Kao izravna posljedica njegova nesebičnog ponašanja, spašeni su životi 29 vojnika. Izvanredno junaštvo koje je pokazao Novosel bilo je nadahnuće za njegove suborce te čin kojim je zadužio američke oružane snage i Sjedinjene

Foto: Jim Hughes / Fort Novosel Public Affairs Office

Države u cijelosti. Za svoje je herojstvo 15. lipnja 1971. godine primio Medalju časti od tadašnjeg predsjednika Richarda Nixona.

BIO JE DOBAR VOJNIK!

Novosel je umirovljen kao warrant officer 1985. godine. Bio je vojni pilot 42 godine i bio je posljednji američki vojni pilot iz Drugog svjetskog rata koji je ostao u aktivnoj letačkoj službi. Sakupio je 12 400 sati vojnog letenja, uključujući 2038 u borbi. Preminuo je 2. travnja 2006. u 83. godini. Pokopan je na groblju Arlington u saveznoj državi Virginiji pored svoje supruge Ethel, bivše pripadnice američkih Marinaca koja je umrla 1992. Tijekom sprovoda ispraćen je uz najviše počasti: šest nositelja Medalje časti zajedno s postrojbom padobranaca Golden Knights (Zlatni vitezovi) ispratilo je ratnog heroja na posljedne počivalište.

Tijekom 2021. godine Zakonom o autorizaciji nacionalne obrane, u SAD-u je formirano kongresno povjerenstvo od osam članova koje je izradilo plan za preimenovanje nekih vojnih baza. Komisija je primila 34 000 prijedloga, uključujući 3670 jedinstvenih imena. "Važno je da nazivi koje preporučujemo za ova postrojenja na odgovarajući način odražavaju hrabrost, vrijednosti i žrtve naših različitih vojničkih muškaraca i žena", rekla je predsjednica povjerenstva, umirovljena admiralica Michelle Howard. Dodala je i kako "također razmatramo lokalni i regionalni značaj imena i njihov potencijal da inspiriraju i motiviraju naše pripadnike." Ubrzo nakon toga, Kongres i ministar obrane Lloyd Austin daju odobrenje za preimenovanje baze Fort Rucker u Alabami u Fort Novosel. Do tada je bila imenovana po

**Novoselova
bista i odora
izloženi u Muzeju
zrakoplovstva
Američke kopnene
vojske u Fort
Novoselu**

konfederacijskom časniku, Edmundu Ruckeru (1835. – 1924.).

Novoselova obitelj darovala je njegovu Medalju časti Muzeju zrakoplovstva Američke kopnene vojske (United States Army Aviation Museum) koji se nalazi u njegovoj bazi. "To je nevjerljivi znak pažnje od obitelji, koji se nikad ne može nadmašiti", rekao je tadašnji zapovjednik baze general-bojnik Michael McCurry. "Kad mi je obitelj to prvi put spomenula prije nekoliko tjedana, dok sam razgovarao s njima telefonom, imao sam problema čak i s pronalaskom riječi zbog onoga što je ta medalja predstavljala. Zaista nevjerojatno! Našu predanost njima pokazat ćemo tako da to izložimo ovdje kako bi svaki budući vojni pilot znao točno što se od njih očekuje u službi našoj naciji kako bismo je zaštitali".

"Prije nego što je umro, uvijek je govorio da na svojoj nadgrobnoj ploči samo želi da piše 'Bio sam dobar vojnik', samo vam to govori koliko je bio skroman čovjek", izjavila je prigodom ceremonije preimenovanja vojarne Novoselove kći Jeannee Vinyard.

PODLISTAK

Glavni španjolski problem bio je nedostatak teških topova, streljiva, ali i neobučenost posada, tako da su uglavnom odgovarali malokalibarskim oružjem

Poraz Velike armade 8. kolovoza 1588.,
djelo naslikano 1796. godine, kistom
Philipa Jamesa de Loutherbourga,
engleskog slikara rođenog u Njemačkoj

Španjolski kralj Filip II. 1587. odlučio je osvojiti Englesku. Za to je prikupio veliku flotu od 130 brodova. Ali, pogrešne odluke, britanska domišljatost i loše vremenske prilike bili su kobni

TEŠKE PLOVIDBE (II. DIJ)

VELIKA ARMADA ILI KAKO UNIŠTITI CIJELU FLOTU

TEKST
Mario Galić

Kad se 12. listopada 1492. Kristof Kolumbo (1451. – 1506.) iskrcao na karipski otočić Guanahani (Kolumbo ga je nazvao San Salvador), bilo je to najveće slučajno otkriće svih vremena. Tražeći pomorski put za Aziju, talijanski moreplovac u službi Španjolske nije otkrio jedan, već dva golema kontinenta. To će otkriće potpuno promijeniti odnos snaga na Sredozemlju i u Europi. Doduše, nakon četiri putovanja koliko je napravio preko Atlantika, Kolumbo zapravo nije bio svjestan da je otkrio dva kontinenta. Dapaće, nikad u pravom smislu riječi nije otkrio glavni dio sjevernoameričkog kontinenta, nego karipske otoke i dijelove Srednje te Južne Amerike. Usprkos tomu započela je *utrka* preko Atlantika.

U drugoj polovini 1494. između Španjolske i Portugala dogovoren je Ugovor iz Tordesillas. Dvije europske sile sklopile su ga mimo volje pape Aleksandra VI., tj. ozloglašenog Rodriga Borje (ili Borgije, živio 1431. – 1503.) čiji je život postao inspiracija za mnogobrojne knjige, filmove i televizijske serije. Papa nije bio zadovoljan jer je to mijenjalo prijašnje odredbe iz tri buli kojima je on razgraničio španjolske i portugalske posjede, a sam ugovor potpisana je bez savjetovanja s njim. Bez obzira na papu, dogovorena je crta razgraničenja na 46. meridijanu, zapadno od Greenwicha, i predstavljala je jednu trećinu udaljenosti od Zelenortskega otoka do otoka koje je otkrio

PODLISTAK

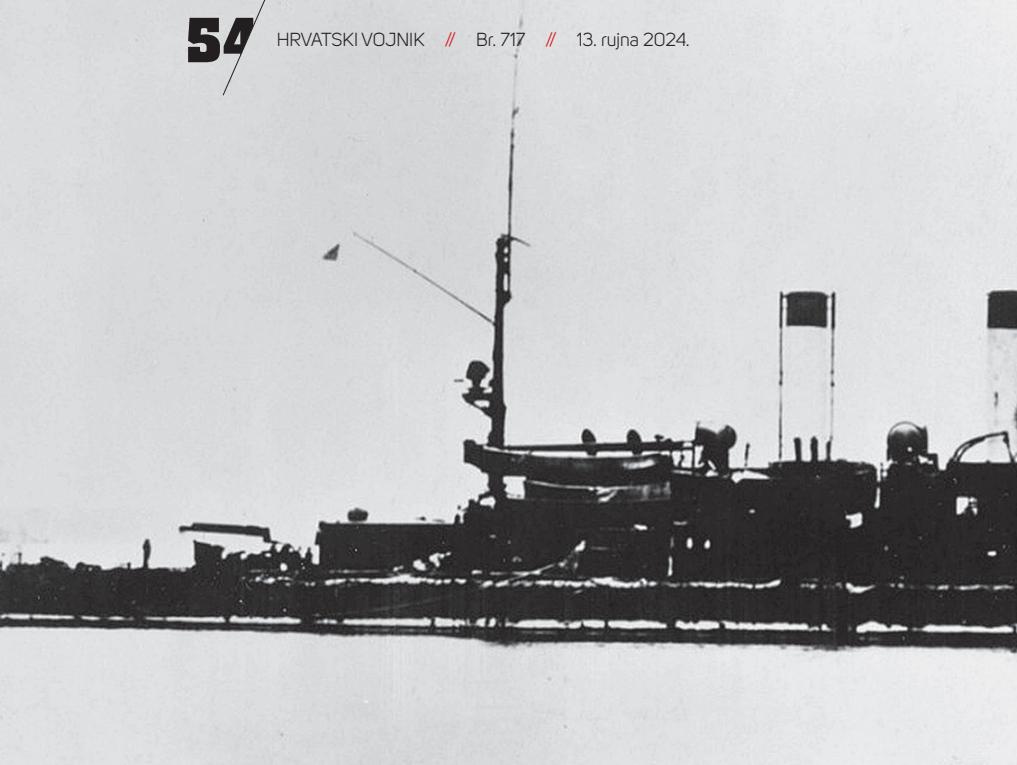
Kristof Kolumbo na svojem prvom putovanju (Kuba). Utrka u kolonizaciji Južne Amerike mogla je početi posebno kad je valjanost Tordesillas bulom *Ea quae pro bono pacis* (lat. Te stvari za dobrobit mira) od 24. siječnja 1506., priznao kasniji papa Julije II. (1443. – 1513.). Zbog toga se demarkacijska linija naziva i *popina linija demarkacije*. Iako su Španjolci prisvojili gotovo sve od Južne Amerike, jedan velik komad otišao je Portugalcima. Portugalac Pedro Álvares Cabral (1467./8.– 1520.) 22. travnja 1500. otkrio je obalu za koju će se pokazati da je Brazil. U tom trenutku nitko nije shvaćao da se izabale krije najveći dio Južne Amerike.

UMJESTO ATENTATA – RAT

Španjolci će kolonizirati Meksiko, južni dio današnjih Sjedinjenih Američkih Država, te će po zapadnoj obali doći sve do današnje Kanade. Međutim, nikad nisu naselili istočni dio SAD-a i Kanade, a to su iskoristili Englezi i Francuzi. Tijekom XVI. stoljeća Francuzi su ostvarili značajna osvajanja, prije svega u Kanadi, ali i središnjem dijelu SAD-a. Engleski počeci bili su skromni, ali britanski su naseljenici postupno prevladali.

U svakom slučaju, otkrića prvo Južne, a potom i Sjeverne Amerike natjerala su vladare velikih europskih zemalja da ponovno započnu s razvojem i trgovачkih i ratnih mornarica. Tada su velike

Foto: U.S. Naval History and Heritage Command

**Ruski brod za obalnu obranu
Admiral Senjavin fotografiran nedugo nakon što su ga u svibnju 1905. zarobili japanski pobjednici. Postaje je služio u njihovoj ratnoj mornarici pod imenom Mishima**

mornarice imale samo Španjolska i Portugal te Mletačka Republika na Sredozemlju. Međutim, s otkrićem Amerika nestat će važnost Sredozemlja. Snaga Mletačke Republike i Osmanskog Carstva počet će drastično slabiti tijekom XVI. stoljeća jer ni jedni ni drugi nisu u gospodarstvu bili koncentrirani na proizvodnju, već su isključivo živjeli kao trgovci. Jedina značajna proizvodnja u Mletačkoj Republici bila je brodogradnja, a Osmanlije su iznad svega voljeli osvajanje.

Otkrića obju Amerika potaknut će do tada neviđenu utrku u gradnji trgovачkih i ratnih mornarica. Španjolci i Portugalci trebali su brodove kojim će iz Južne Amerike prevesti sve opljačkano zlato i srebro, te ponešto ostalog. Francuska i Engleska trebale su brodove kojima će prevesti naseljenike u Sjevernu Ameriku. Novostećeno bogatstvo Španjolska je djelomice utrošila u gradnju ratne mornarice. Nju je kralj Filip II. (1527. – 1598.) namijenio za okupaciju Engleske kako bi se vratila u krilo Katoličke crkve. Kao mužu katoličke engleske kraljice Marije I. (1516. – 1558.) to mu je gotovo uspjelo. Filip i Marija energično su progonili protestante te je kraljica ubrzano dobila nadimak Bloody Mary (Krvava Marija). Na Filipovu žalost, Marija je vladala samo pet godina. Njezinom smrću na prijestolje dolazi polusestra Elizabeta I. (1533. – 1603.) koja je ponovno uspostavila protestantizam kao državnu vjeru.

ISPLOVLJAVANJE IZ LISABONA

Nakon što je Elizabeta I. preživjela nekoliko atentata, Filip II. 1587. odlučio je osvojiti Englesku. Za to je prikupio Veliku armadu koju je činilo 130 brodova, od toga 22 galijuna i četiri galije. Ostalo su bili prepravljeni trgovачki brodovi na koje su postavili topove. Na sva ta plovila ukrcali su 10 138 mornara, 19 315 vojnika i 180 katoličkih svećenika. Osim toga na brodovima je bilo nekoliko tisuća konja, ali i 14 000 bačvi vina. Izvorni plan predviđao je da Velika armada doplovi do La Manchea i onđe se spoji s 30 tisuća vojnika vojvode od Parme. Potom su trebali zajedno preploviti kanal, iskrčati se na obali Essex-a i onda odlučnim jurišom osvojiti London. Filip II. očekivao je i da će mu se u tom pohodu pridružiti engleski katolici.

Za vrhovnog zapovjednika Armade Filipa II. postavio je Alonsa Pérez de Guzmána, sedmog vojvodu od Medine-Sidonije. Premda taj velikaš nije imao gotovo nikakvog iskustva u vodenju pomorskih bitaka, bio je dobar organizator. Takav se izbor na kraju pokazao kao katastrofa. Već je u samom početku cijeli

Foto: Wikimedia Commons

Vrhovni zapovjednik armade Alonso Pérez de Guzmán (na slici Francesca Giannettija) ostat će zapamćen po katastrofalnom porazu. No, vjerojatno najveću krivnju snosi kralj Filip II. koji je inzistirao na provedbi neizvedivih planova

JAPAN – KOBAN ZA VELIKE FLOTE

Poraz Velike armade nije bio ni prvi ni zadnji put da je neka ratna mornarica izgubila cijelu flotu. Mongolski vladari Kine i Koreje, predvođeni Kublaj-kanom (1215. – 1294.), dvaput su pokušali osvojiti Japan i oba puta ostali bez cijele flote. Prvi su put pokušali 1274. godine s oko 30 tisuća vojnika i nisu uspjeli. Zbog toga je Kublaj-kan zaključio da je poraz posljedica nedovoljnog broja vojnika, iako je bio posljedica lošeg vremena koji je uništio flotu. Sedam godina poslije skupio je novu flotu, ovaj put sa 142 tisuće vojnika i mornara smještenih na 4400 različitih plovila. Iako su Mongoli gubili bitku za bitkom, najpoznatiji događaj zbog se 15. kolovoza 1281. kad je mongolsku flotu pogodio veliki tajfun (kamikaze) i potpuno je uništio.

U XIII. stoljeću Mongoli nisu imali sreće s vremenom. Što se ne može reći za čak dvije ruske flote koje je japanska ratna mornarica 1904. i 1905. uspjela uništiti u blizini Koreje. Rusi su ostali bez cijele dalekoistočne flote, djelomično kao posljedica bitke u Žutom moru (10. kolovoza 1904.), a još više zato jer su japanske snage uspjеле najvažniju rusku luku Port Arthur 2. siječnja 1905. Zbog toga je ruski politički vrh, predvođen carem Nikolom II. (1868. – 1918.), odlučio preimenovati rusku Baltičku flotu u Drugu pacifičku (tihooceansku) eskadru, te su brodovi poslati na put dugačak 18 000 nautičkih milja (oko 30 000 kilometara) sve oko Afrike pa preko Indijskog oceana. Četrdeset i dva ratna broda isplovila su 15. i 16. listopada 1904. Eskadra je doplovila do Japana krajem svibnja 1905.

Odlučujuća Bitka kod Tsushima započela je 27. svibnja 1905. Iako je bila prije gotovo 120 godina još uvijek je najveći ruski poraz u pomorskoj bitki. U dva dana borbe na papiru slabija japanska borbena skupina uspjela je potopiti 17 ruskih brodova i zarobiti pet. Pritom su Japanci izgubili samo tri torpedna čamca. Omjer u žrtvama bio je još gori. Japanci su imali 117 mrtvih, dok je ruska ratna mornarica ostala bez 4380 mornara, a 5917 završilo je u japanskom zarobljeništvu.

plan imao veliku manu. Filip II. dobio je dozvolu, da ne kažemo blagoslov, pape Siksta V. (1520. – 1590.) za invaziju. Međutim, nije se uspio dogovoriti s francuskim kraljem Henrikom III. (1551. – 1589.) da mu da logističku potporu, niti pravo uplovljavanja u francuske luke, što se na kraju pokazalo jednim od presudnih faktora.

Naime, Henriku III. nije se nimalo svidala ideja da bi Španjolci mogli okupirati Englesku, jer su i Francuzi imali ideje kako je pripojiti. Jedna od tih bila je kraljevsko vjenčanje s Elizabetom I. Kad to nije uspjelo, Francuzima je ostala opcija saveznštva sa škotskom kraljicom Marijom (1542. – 1587.), no ni to nije išlo kako su zamislili. Bez obzira na sve moguće *kombinacije*, s druge strane La Manchea nije im trebala španjolska vojska. Armada je krenula iz Lisabona 29. svibnja 1588. iako je mogla isploviti iz neke španjolske luke ili luka koje su puno bliže Engleskoj. Onda su nepovoljni vjetrovi i jako nevrijeme u Biskajskom zaljevu natjerali armadu da pristane u La Coruñi na sjeverozapadu Španjolske. Trebali su popraviti brodove oštećene od oluja i plovidbe, a usput obnoviti za lihe hrane i vode. Nažalost za Španjolce, među ljudima stisnutim na plovilima počele su se širiti bolesti. Zabrinut zbog takve situacije, vojvoda od Medine-Sidonije uputio je pismo Filipu II. u kojem je izrazio bojazan za dobar ishod plovidbe, bitaka i invazije. No kralj je ostao neumoljiv: plan se mora provesti kako je i zamišljen. Puno je vremena prošlo i Englezi su sa svojeg tla zapazili Armadu tek 29. srpnja, dva mjeseca nakon što je isplovila iz Lisabona.

Španjolska je ostala velika pomorska sila još sto godina, da bi s tog mjesta istišnulo Britansko Carstvo. Premač britanske ratne mornarice nad svjetskim oceanima trajat će sve do 1945. godine, kad će na njezinu mjesto doći američka mornarica

NIZ LOŠE SREĆE

Kad je došao do La Manchea, vojvoda se držao dobivenih zapovijedi te poveo armadu prema mjestu gdje se trebao sastati s vojvodom od Parme i njegovom vojskom. U međuvremenu je zapovjedio kapetanima da se usidre pred Calaisom, na francuskoj strani La Manchea. Englezi su vrlo brzo primijetili da su španjolski brodovi usidreni i nepokretni. Primjenili su pomorsku diverzantsku taktiku i na njih uputili osam zapaljenih brodova nakrcanih barutom. Gotovo svi španjolski kapetani žurno su zaplovili prema otvorenom moru kako bi spasili svoje brodove. Vjetrovi i struja odnijeli su ih prema sjeveroistoku, tj. obližnjim obalama tadašnje Španjolske Nizozemske. Sutradan, u zoru 8. kolovoza 1588., započela je završna bitka kod Gravelinesa, grada koji je danas u Francuskoj. Engleska flota iz blizine je otvorila paljbu na španjolske brodove i potopila tri. Mnogi su bili oštećeni. Glavni španjolski problem bio je nedostatak teških topova, streljiva, ali i neobučenost posada, tako da su uglavnom odgovarali malokalibarskim oružjem.

Na neki način, Calais se ponovio: vjetar je još jednom otpuhao oštećene španjolske brodove prema sjeveru. Calais ionako nije bio opcija za povratak, jer je ondje bila engleska flota. Krenuli su na iznimno opasan put oko Britanije i Irske. Situacija je bila tim gora jer Španjolci nisu smjeli pristati u škotske luke gdje bi popravili brodove i opskrbili se vodom i hranom.

Zbog toga je na brodovima ponestalo hrane, a kako su mnoge bačve bile probušene ili porozne, zavladala je i nestaćica pitke vode. Mnogi su brodovi bili teško oštećeni i nisu bili sposobni za plovidbu. Osim toga, nedaleko od sjeverozapadne obale Irske armada je naišla na jaku oluju koja je trajala dva tjedna. Neki su brodovi netragom nestali, a neki su potonuli nedaleko od irske obale.

Ono što nije uništila engleska flota, dovršilo je more. Prvi brodovi Velike armade doplovili su 23. rujna do luke Santander na sjeveru Španjolske. Vratilo se otprilike 60 brodova i samo polovina od ukupnog broja ljudi koji su isplovili iz Lisabona. Tisuće ljudi utopilo se u moru. Mnogi su umrli od zadobivenih rana ili bolesti koje su ih snašle na povratku kući.

Španjolska je ostala velika pomorska sila još sto godina, da bi je s tog mjesta istišnulo Britansko Carstvo. Premač britanske ratne mornarice nad svjetskim oceanima trajat će sve do 1945. godine, kad će na njezinu mjesto doći američka mornarica.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju točke XI. Odluke ministra obrane o kriterijima za dodjelu stipendija vojnim stipendistima (KLASA: 023-03/23-03/1, URBROJ: 512-01-23-773) od 28. srpnja 2023., Ministarstvo obrane raspisuje

JAVNI POZIV

ZA DODJELU STIPENDIJA REDOVITIM STUDENTIMA IZ PODRUČJA INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJA

Izrazi koji se koriste u tekstu, a imaju rodno značenje, obuhvaćaju jednako muški i ženski rod.

Stipendije se dodjeljuju redovitim studentima na sveučilišnim ili stručnim studijima akreditiranim u znanstvenim poljima elektrotehnika, računarstvo, informacijsko-komunikacijske znanosti i drugim srodnim studijima iz područja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u akademskoj godini 2024./2025., kako slijedi:

- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2025. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2026. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2027. godini
- do 10 stipendija studentima koji studij završavaju u 2028. godini.

U skladu s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiraju (Narodne novine, br. 50/23 i 55/24), Ministarstvo obrane osigurava mjesecnu stipendiju za vojne stipendiste – studente u sljedećim iznosima:

- 1. godina studija – 300,00 eura
- 2. godina studija – 400,00 eura
- 3. godina studija – 500,00 eura
- 4. godina studija – 600,00 eura
- 5. godina studija – 700,00 eura.

Kandidati se mogu prijaviti za dodjelu stipendije tijekom redovitog sveučilišnog ili stručnog studija putem prijavnog obrasca za stipendiranje studenata koji se može preuzeti na stranici Ministarstva obrane (Karijera u MORH-u/Natječaji i oglasi).

Rok za podnošenje prijava je 31. listopada 2024.

Uvjeti koje kandidati moraju ispunjavati:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj neprekidno najmanje jednu godinu do dana objave javnog poziva
- redoviti studenti sveučilišnih ili stručnih studija iz područja informacijsko-komunikacijskih tehnologija koji su sve godine studija upisali redovito bez ponavljanja godine
- opći uspjeh najmanje 3,00 u zadnjoj godini obrazovanja
- da nisu korisnici stipendije u svrhu zaposlenja kod drugog poslodavca
- da nisu pravomoćno osuđivani za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23 i 14/24).

Nakon podnošenja prijave, po pozivu Ministarstva obrane, kandidati koji ispunjavaju uvjete javnog poziva upućuju se na zdravstvene pregledе u Zavod za zrakoplovnu medicinu Zagreb ili u Zavod za pomorsku medicinu Split te na inicijalnu provjeru tjelesne spremnosti u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 37/24) propisanim za način i kriterije provedbe zdravstvenih pregleda kandidata za onu kategoriju vojnog osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati trebaju priložiti:

- popunjeno Prijavni obrazac za stipendiranje studenata
- presliku osobne iskaznice ili domovnice i rodnog lista
- dokaz o prosjeku ocjena svih predmeta završnog razreda srednjoškolskog obrazovanja za studente prve godine studija, a studenti viših godina studija dokaz o prosjeku ocjena svih ispita prethodno završene godine studija
- dokument kojim se dokazuje upis na sveučilišne ili stručne studije akreditirane u znanstvenim poljima elektrotehnika, računarstvo, informacijsko-komunikacijske znanosti te na druge srodne studije iz područja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u akademskoj godini 2024./2025.
- potvrdu o prebivalištu
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidati se prijavljuju, odnosno dostavljaju dokaze o ispunjavanju uvjeta u propisanom roku elektronički na prijam_dvs@morh.hr ili pismeno na adresu: Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Nakon zaprimanja prijave Ministarstvo obrane pozvat će zainteresirane kandidate na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kategoriju osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati koji zadovolje kriterije odabirnog postupka moći će s Ministarstvom obrane potpisati ugovor o stipendiraju, na temelju kojeg će primati stipendiju tijekom akademskog obrazovanja.

Nakon završetka redovitog akademskog obrazovanja, na temelju ugovora o stipendiraju primaju se u službu u Oružane snage Republike Hrvatske prema propisanoj proceduri.

Informacije u vezi s javnim pozivom kandidati mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem, na tel. 01/3784-812 i 01/3784-814.

PRIČE O DOMOVINSKOM RATU

Ministarstvo hrvatskih branitelja i ove je godine raspisalo natječaj za najbolju priču o Domovinskom ratu, na koji se i ovaj put javio velik broj učenika. I ovaj, peti po redu natječaj, pokazao je zanimanje djece za tematiku vezanu uz Domovinski rat, što je još jedna potvrda ovog iznimno poticajnog projekta. Za razliku od dosadašnjih, ovogodišnji natječaj dao je priliku i učenicima srednjih škola iz Bosne i Hercegovine koje izvode nastavu prema nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. U ovom broju donosimo zadnju od ukupno sedam pohvaljenih priča učenika iz Hrvatske

PROLAZNOST

Sve je to počelo na lito krajem osmog mjeseca '91. Totalna žega. Vani se čutija vonj upržene zemlje i suvog raslinja. U selu sama pustoš, skoro pa nigdi nikoga. Rat je bila već počela. Većina ih je otišla kod rodbine negdje na sigurno. Neki od njih su otišli u rat boriti se za našu slobodu. Jedno jutro se začulo kucanje na vrata. Mater se digla otvoriti vrata dok je skoro nepokretna baba sidila ispred televizije i znatiželjno slušala vijesti o stanju na frontama. Na vrata je banja poštar s pismom.

"Sine! Pismo za tebe, daj otvori i vidi šta piše", rekla je mater pružajući mi pismo u ruku.

Unutra je bila poziv zaći u vojsku. Nisan bila iznenađen. Zna san da će i na me doći vrime kad-tad. Na tu vijest baba se uznemirila. Sto problema.

"Pa koliko ćeš bit tamo? Očeš li se vratiti živ? A šta ako ja umrem do tvog povratka? Znaš da san slaba zdravlja", zabrinuto će baba.

"Ne sekiraj se previše, imaš mater. Ona će ti praviti društvo. Ako bude sriće, možda van i pošaljen koje pismo", rekla san joj u nadi da se bar malo smiri.

Na to je ona sebi nešto promrmljala u bradu i počela molit krunicu.

Sutradan san se mora pozdraviti s ukućanima. Mater mi je dala papir s našom kućnom adresom da mogu poslat pismo, onako za svaki slučaj da ne zaboravim.

Marin Sunara,

učenik

1. razreda

Tehničke škole
za strojarstvo
i mehatroniku,
Split

Tamo na obrambenoj liniji san se upozna sa Želon. Žele je bila onako malo čudan lik, srednjeg rasta i kratke, crne kose. Doša je iz Dalmacije ka i ja. S menom je dilić svoju ljubav prema motorima. Baš ih je voljila više od svega. Pokaza mi je nekoliko slika svoje garažirane kolekcije koje bi prije spavanja stavljala ispod svog jastuka.

"Jedva čekam da ovaj rat završi da mogu otići u Ameriku kupiti sebi jednog Harleyja Davidasona", svakodnevno je govorila Žele svojin hrapavin glasom.

Kroz priču san sazna da dolazi iz neuredne obitelji. Čaća mu je bila alkoholičar koji bi pijan ko letva dolazila doma kasno u noć. Često su se svađali. Babu je strpa u staracki dom, a mater ih je ostavila kad je bila dite.

Jednon mi je rekao: "Znaš, baba mi je jedina normalna u obitelji. Skroz je draga i brižna prema meni."

Odlazak od kuće mu je na neki način i godija. Nije triba trpit čaću i njegove pijane epizode. Jedino za čime je žalila su motori.

Poslalo me je u jedno manje, evakuirano mjesto na koje je već prije pada pokoja granata. Zapravo smo samo pazili da ne dođe do daljnog prodora okupatora. Bilo nas je oko sedamsto pa smo se rasporedili, ali nas je najviše bilo naprid na rubovima grada. Blokirali smo cestu improviziranim protutenkovskim barikadama u slučaju ikakvoga prodora. U smjenama bi stražarili mjesto dok su se ostali odmarali. Žele bi prije svakog spavanja ispod svog jastuka stavlja sliku svojih motora. Stalno smo pričali o raznim temama. Svatija san

da je Žele jako zanimljiv lik koji zaslužuje bolju obitelj. Uvijeren san da mu je to davalо neku nadu da će se vratit doma. Nas dvoje nismo baš imali osjećaj da smo u ratu. Tu i tamo bi proša koji naš transporter, al ništa pretjerano. U daljini bi se katkad čuli pucnjevi i bombardiranja. Nakon nekog vrimena san se navika na to. Žadnji put kad san opalija metak bilo je na vojnemu roku prije par godina. Jednog jutra smo Žele i ja bili skupa u toj smjeni. Od oružja smo imali samo kalašnjikov s malo municije i mali džepni nož. Ti zvukovi paljbe iz daljine su se polako, ali sigurno, približivali svakodnevno. Odjednon je nastala sumnjava i glasna tišina.

"Stani, čuješ li to?" reka je Žele bacivši cigaretu iz ruke.

"Šta?" zbumjeno san ga upita.

"Upravo ništa. Al ti ova tišina nije neobična?" Šamo san mu odmahnja rukom i reka: "Ma ti si, Žele, poludija. Pa možda su ih naši natirali na povlačenje?"

Nastavili smo hodat. No Želina sumnja bila je opravdana. Niti tri sekunde nakon kamion udaljen dvadesetak metara ispred nas je eksplodira i odletjela u zrak. Na srču niko od nas dvojice nije bila ozlijeden. Pobjigli smo iza jedne male kuće u nadi da se sakrijemo od neprijateljske paljbe. Počela me je vataf panika. Granate lete okolo, diže se uzbuna, a nama nije priostalo ništa drugo nego branit se. Naši kolege koji su bili u središtu grada su nan dolazili u pomoć. I tako smo se dobacivali metcima i granatama. Malo mi, malo oni, sve dok oni nisu donili svoja pojačanja. Tu je već počelo bit svega. U daljini su se vidili njihovi tenkovi kako jedan po jedan izlaze iz šume na gradske ceste. Jedan naš vojnik priko puta bila je propucan. Uspija se nekako odvuci u zaklon iza zida. Meni se činilo da mu nije bilo spasa jer je već izgubija dosta krvi. Žele je istog trena tija uskočit u pomoć.

"Ti me čekaj ovdi, pokrivaj me dok ne pridem cestu!" odlučno će on.

"Ne riskiraj svoj život. Pa zar ne vidiš da leži u lokvi svoje vlastite krvi?" reka san mu uzvišenim tonom.

"Moran mu pomoći. Reka san šta ti je činit!"

I tako je Žele herojski odlučja pritrčati cestu. Nije me tija poslušat jer je tvrdoglav ka i uvik. Duboko u sebi san zna da se taj njegov pohod neće dobro završit. Lega san na zemlju i s puškom proviriva iza zida te kuće. Odjednon se začuja pucanj i tupi zvuk. Zna san da je nešto loše. Polako san podiga glavu i vidija Želu na podu. Mrtav. Niz lice mu se polako slivila krv. Tad san svatija da je ovo stvarnost. Da san u ratu. Nisan se moga pomaknuti. Ko da je vrime stalo. Sve šta san moga čut bila je sve jača buka granatiranja i kucanje srca u ušima koje se pritvorilo u zujanje. Zamutilo mi se prid očima, al san ipak moga vidi kako naši ljudi trče i padaju jedan za drugin. I nisu se dizali.

"Moramo bižat!" iza mene se začuja glas.

Ja i dalje gledam u prazno.

"Brže, dolazi ovamo!" opet je uzviknja.

Nisan reagira na njegove dozive. Nakon toga san osjeti udarac u rebra.

"Izginit ćeš ovamo!"

To me uspijelo nekako izvući iz mog šoka. Podiga san pogled i vidija nekog visokog čovika s brčinama. Nisan ga uspija pripoznati jer mi je i dalje sve bilo mutno. Gleda san ga ka tele u šarena vrata. Vidija je da san totalno oduzet pa me je brzo potega s poda i gurnija da počne trčati. Nakon toga mi je sve bilo u magli, ničega se ne sičan. Bija je to Robert, zvali su ga Robi. Nisan toliko često razgovara s njim, al je bila dobar čovik. Poginija je u razminiranju '98. godine. Cilo san vrime nakon toga razmišlja o Želi. Njegova ga je neposlušnost i tvrdoglavost ubila. Neću ga nikad zaboraviti onakva unesričena. Danima nisan moga spavat zbog toga. To se dogodilo samo zbog njegove tvrdoglavosti. Odlučja san ostati u ratu koliko san moga. Radija san to zbog budućnosti naše zemlje, mlađih i starih. Bija san i u Oluji. Nisan dugo sudjelova jer san u prvome danu akcije dobija metkon u rame. Triba san se vratiti u Split na liječenje u bolnicu. Donekle su mi ga uspili spasiti. Nije ka prije jer su mi moralni staviti nekoliko brokava unutra. Zbog malo ranijeg povratka iz rata uspija san vidi svoju babu prije njezine smrti. Bila je ponosna i srišna šta san se vratija živ.

Sa suzon u oku rekla je: "Ajme meni dušo, vratija si mi se! Sva san tvoja pisma čitala!"

Nekoliko dana nakon umrla je od raka jetre.

Bija je to kraj 90-ih kad sam dobija medalju "Oluja" za sudjelovanje u akciji. Sakrila san je duboko iza ormara da je nitko, uključujući i mene, ne vidi. Nikome nisan reka da je iman. Tija san šta manje razmišljat o Želi i ostalim užasavajućim prizorima koje san vidjela. To je zato šta smatran kako ja osobno nisan ništa bitno pridonija toj akciji, a ni ratu općenito. Znan da postoje ljudi koji su doživili groznejše stvari nego ja. Neki su, recimo, bili u logorima. Neki su u obrani morali i zapucati na svoje vlastite suside koji su se povodom rata revoltirali. Također znam da postoje ljudi koji imaju teški invaliditet koji im je prominija cili život.

Rat me je naučio koliko se brzo nečiji život može završiti, koliko je sama ideja rata besmislena i koliko smo mi kao ljudi ranjivi. Tu svaka strana gubi, bez obzira na pobedu ili poraz. Upravo zato nikad ne smimo zaboraviti sve one koji su bili ranjeni i one koji se nikada nisu vratili.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju točke XI. Odluke ministra obrane o kriterijima za dodjelu stipendija vojnim stipendistima (KLASA: 023-03/23-03/1, URBROJ: 512-01-23-773 od 28. srpnja 2023.), Ministarstvo obrane raspisuje

JAVNI POZIV
ZA DODJELU STIPENDIJA VOJNIM STIPENDISTIMA
UČENICIMA SREDNJIH ŠKOLA

U školskoj godini 2024./2025. Ministarstvo obrane dodjelit će do 500 stipendija redovitim učenicima srednjih škola za radna mjesta vojnika/mornara u Oružanim snagama Republike Hrvatske:

1. učenicima srednjih škola za zanimanje zrakoplovni tehničar:
– do 16 stipendija učenicima trećih razreda Zrakoplovne tehničke škole Rudolfa Perešina, Velika Gorica i Tehničke škole Zadar (mjesto službe: Velika Gorica ili Zemunik Donji)

2. učenicima trogodišnjih srednjih strukovnih škola:
– do 245 stipendija učenicima drugih i trećih razreda svih usmjerenja (mjesto službe: Gospić, Karlovac, Knin, Petrinja, Sinj, Varaždin)
– do 30 stipendija učenicima drugih i trećih razreda kemijskog usmjerenja (mjesto službe: Knin, Velika Gorica)
– do 25 stipendija učenicima drugih i trećih razreda strojarskog usmjerenja (mjesto službe: Benkovac, Bjelovar, Gospić, Karlovac, Knin, Petrinja, Sinj, Slunj, Varaždin, Velika Gorica, Zemunik Donji)
– do 10 stipendija učenicima drugih i trećih razreda elektrotehničkog usmjerenja (mjesto službe: Benkovac, Knin, Orebić, Petrinja, Pula, Slunj)
– do 70 stipendija učenicima drugih i trećih razreda, vozač motornog vozila za upravljanje m/v C kategorije (mjesto službe: Benkovac, Bjelovar, Gospić, Karlovac, Knin, Petrinja, Sinj, Varaždin, Velika Gorica, Zemunik Donji)

3. učenicima četverogodišnjih srednjih škola:
– do 100 stipendija učenicima drugih, trećih i četvrtih razreda tehničkog

usmjerenja i gimnazija (mjesto službe: Benkovac, Bjelovar, Gospić, Karlovac, Knin, Orebić, Petrinja, Pula, Slunj, Varaždin, Velika Gorica, Zemunik Donji)

4. učenicima petogodišnjih srednjih medicinskih škola:
– do 4 stipendije učenicima trećih i četvrtih razreda, medicinska sestra / tehničar (mjesto službe: Zagreb).

U skladu s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 50/23 i 55/24), Ministarstvo obrane osigurava mjesecnu stipendiju za vojne stipendiste – učenike u sljedećim iznosima:

- 2. razred srednje škole – 100,00 eura
- 3. razred srednje škole – 120,00 eura
- 4. i 5. razred srednje škole – 150,00 eura.

Kandidati/kinje – učenici srednjih škola mogu se prijaviti za dodjelu stipendije tijekom srednjoškolskog obrazovanja putem Prijavnog obrazca za stipendiranje učenika srednjih škola (Prilog 1.). Uz prijavnji obrazac kandidati trebaju ispuniti Izjavu o iskazu interesa za mjesto službe vojnika/mornara u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Prilog 2.).

Prijavu za dodjelu stipendija podnose punoljetni učenici osobno, a za maloljetne učenike roditelj/skrbnik.

Rok za podnošenje prijava je **30. rujna 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku na adresu: Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj neprekidno najmanje jednu godinu do dana objave javnog poziva
- redoviti učenik srednjih škola za koje je Ministarstvo obrane objavilo javni poziv
- opći uspjeh najmanje 3,00 u školskoj godini koja prethodi godini za koju se dodjeljuju stipendije
- da nije korisnik stipendije u svrhu zapošljena kod drugog poslodavca
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23 i 14/24)
- da punoljetni učenici ispunjavaju opće uvjete za prijam u Oružane snage Republike Hrvatske propisane člancima 34. i 35. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23 i 14/24).

Nakon podnošenja prijave, po pozivu Ministarstva obrane učenici koji ispunjavaju uvjete javnog poziva upućuju se na zdravstvene pregledе u Zavod za zrakoplovnu medicinu Zagreb ili u Zavod za pomorsku medicinu Split te na inicijalnu provjeru tjelesne spremnosti u skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 37/24), propisanim za način i kriterije provedbe zdravstvenih pregleda kandidata za onu kategoriju vojnog osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati/kinje trebaju priložiti:

- popunjeno Prijavni obrazac i Izjavu o iskazu interesa za mjesto službe
- presliku osobne iskaznice ili domovnice i rodnog lista
- presliku svjedodžbe kojom se dokazuje opći uspjeh najmanje 3,00 u školskoj godini koja prethodi godini za koju se dodjeljuju stipendije
- dokument kojim se dokazuje upis u razred za koji se dodjeljuju stipendije
- potvrdu o prebivalištu
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Nakon zaprimanja prijave Ministarstvo obrane pozvat će zainteresirane kandidate/kinje – učenike srednjih škola na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kategoriju osoblja za koju se prijavljuju.

Kandidati/kinje – učenici koji zadovolje kriterije odabirnog postupka moći će s Ministarstvom obrane potpisati ugovor o stipendiranju, na temelju kojeg će primati stipendiju tijekom srednjoškolskog obrazovanja. Nakon završetka redovitog srednjoškolskog obrazovanja, na temelju ugovora o stipendiranju primaju se u službu u Oružane snage Republike Hrvatske prema propisanoj proceduri.

Informacije u vezi s javnim pozivom kandidati/kinje mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem (tel. 01/3784-812 i 01/3784-814).

Napomena: Prijavni obrazac i Izjava o iskazu interesa za mjesto službe mogu se naći na službenoj stranici Ministarstva obrane RH.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23 i 14/24) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u MSAP TC, Zadar, Logistic/Maintenance Officer

1. MSAP Logistic/Maintenance Officer, OF-2/OF-3. Međunarodno središte za obuku specijalnih zračnih snaga (MSAP TC), Zadar

Uvjeti:

- sigurnosno uvjerenje: NATO SECRET
- znanje engleskog jezika: SLP 2222 ili ALCPT 85 %
- da za vrijeme službe u inozemstvu neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno upućivanje na dužnost: siječanj 2025. na razdoblje do četiri godine.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od dana objave u Hrvatskom vojniku.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od testiranja, a ALCPT test vrijedi šest mjeseci od testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23 i 14/24) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu NATO-ove dužnosti u Joint Force Command (JFC) Brunssum, Kraljevina Nizozemska

1. stožerni časnik (Targeting), OF-3, Operations Directorate, J3, Targeting Development, JFC, Brunssum, Kraljevina Nizozemska

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- da za vrijeme službe u inozemstvu neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno upućivanje na dužnost: prvo tromjesečje 2025. na razdoblje do četiri godine.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od dana objave u Hrvatskom vojniku.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

TRENUTAK SJEĆANJA

TRAJAN PODSJETNIK NA RATNE DANE

Svečano otkrivanje spomenika 2. gardijskoj brigadi Gromovi, kojem je uz brojne pripadnike postrojbe nazočio potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, državni tajnik Ministarstva obrane Branko Hrg, općinski načelnik Mato Čičak i predsjednik Općinskog vijeća Nenad Jakšić, održano je u sklopu obilježavanja Dana Općine Rugvica

TEKST I FOTO
Željko Stipanović

Sredinom svibnja 1991. u Trsteniku Nartskom u nekadašnjim barakama radničkog naselja "Vladimir Gortan", koje je pretvoreno u vojaranu ZNG-a, od pripadnika za posebne namjene MUP-a iz baza Kumrovec, Vinica i Rakitje ustrojeno je Zapovjedništvo 2. "A" brigade ZNG-a i njezina 1. pješačka bojna, poznatija kao Crne mambe.

Kao trajan spomen na taj povijesni događaj u stvaranju hrvatske samostalnosti, u sklopu obilježavanja Dana Općine Rugvica 10. rujna 2024. otkriven je spomenik koji će

biti trajan podsjetnik na tu proslavljenu i u ratu dokazanu brigadu.

Na svečanom je otkrivanju spomenika uz brojne pripadnike 2. gardijske brigade bio i potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, izašlanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane državni tajnik MORH-a Branko Hrg, načelnik Općine Rugvica Mato Čičak i predsjednik Općinskog vijeća Nenad Jakšić.

Uime Udruge ratnih veterana 2. gardijske briga-

"Ova je gardijska brigada zlatnim slovima upisana u hrvatsku povijest. Tu iza nas bila je smještena vojska za vrijeme rata i tu je ustrojena 2. gardijska brigada, na što mi Rugvičani možemo biti ponosni. Ovo je trajan spomen na ono što se događalo u Domovinskom ratu, te na sve one koji su položili živote u obrani domovine", rekao je načelnik Općine Rugvica Mato Čičak

"Ovo je trenutak kada od zaborava otimamo taj važan događaj osnivanja 2. gardijske brigade ovdje u Trsteniku, jedne od četiriju gardijskih brigada koje su osnovane odlukom predsjednika Franje Tuđmana u proljeće 1991. godine u okolnostima velikosrpske agresije na Republiku Hrvatsku. Ovamo su došli branitelji iz svih hrvatskih krajeva, koji su se stavili na raspolaganje svojoj domovini," rekao je ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved

de "Gromovi" nazočnima se obratio Nenad Bužanić. Izrazio je zadovoljstvo što je podignut spomenik, koji će zauvijek podsjećati na vrijeme kada su Gromovi boravili u Trsteniku Nartskom. Načelnik Mato Čičak podsjetio je kako su na ideju o izgradnji spomenika došli Ivica Šafarić-Ninja i Emil Majstorović, inače i sami pripadnici Crnih mambija, te dodao: "Ova je gardijska brigada zlatnim slovima upisana u hrvatsku povijest. Tu iza nas bila je smještena vojska za vrijeme rata i tu je ustrojena 2. gardijska brigada, na što mi Rugvičani možemo biti ponosni. Ovo je trajan spomen na ono što se događalo u Domovinskom ratu, te na sve one koji su položili živote u obrani domovine." Potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja podsjetio je na ratni put Gromova, koji je, kako je rekao, put koji su prošle i sve ostale ratne postrojbe.

"Ovo je trenutak kada od zaborava otimamo taj važan događaj osnivanja 2. gardijske brigade ovdje u Trsteniku, jedne od četiriju gardijskih brigada koje su osnovane odlukom predsjednika Franje Tuđmana u proljeće 1991. godine u okolnostima velikosrpske agresije na Republiku Hrvatsku. Ovamo su došli branitelji iz svih hrvatskih krajeva, koji su se stavili na raspolaganje svojoj domovini," rekao je ministar Medved. Zahvalio je načelniku Mati Čičku što je odlučio spomenikom obilježiti važan dio hrvatske povijesti te dodao: "Na ovaj način ovo se nikada neće zaboraviti, kao ni ljudi koji su obranili i oslobođili svoju zemlju, za što su Gromovi položili 205 života."

TRENUTAK SJEĆANJA

PRVI UNIŠTE

Na inicijativu Udruge 142. brigade Hrvatske vojske postavljen je kod Pakova Sela stari tenk T-55. Osnova je spomen-obilježja u znak sjećanja na akciju u kojoj je početkom Domovinskog rata uništen prvi neprijateljski tenk u Dalmaciji

PRIPREMIO
Željko Stipanović

FOTO
Tomislav Brandt

Neprijateljske snage pokrenule su u ranim jutarnjim satima 20. rujna 1991. godine tenkovski napad preko Moseća u smjeru Šibenika. No, tenkovsku prethodnicu u Pakovu Selu dočekali su hrvatski branitelji i nanijeli neprijatelju znatne gubitke u ljudstvu i tehnići

NI TENK U DALMACIJI

Nakon što su JNA i pobunjenici 16. rujna 1991. poduzeli tenkovski i zračni napad na Drniš, Oklaj, Siverić i ostala drniška naselja, hrvatski branitelji, koji su uglavnom bili naoružani lakim ručnim oružjem te s nešto protuoklopnih sredstava, počeli su se povlačiti na pričuvne položaje oko Drniša u namjeri da brane grad.

I većina je Drnišana do 19. rujna 1991. napustila svoje domove i povukla se prema Unešiću, Splitu i Šibeniku. Nove su obrambene položaje 4. bojna 113. brigade i 4. bojna 4. gardijske brigade te pripadnici policije postavili u Pakovu Selu i Sedramiću.

Neprijateljske snage pokrenule su u ranim jutarnjim satima 20. rujna 1991. godine tenkovski napad preko Moseća u smjeru Šibenika. No, tenkovsku prethodnicu u Pakovu Selu dočekali su hrvatski branitelji i nanijeli neprijatelju znatne gubitke u ljudstvu i tehnići.

NEPRIJATELJ BILJEŽI VELIKE GUBITKE

U Pakovu Selu uništen je jedan tenk i jedan oklopni transporter JNA, a još su tri tenka oštećena. Pakovačka bitka, bitka kod Pakova Sela i Sedramića, bitka u Domovinskom ratu kod dvaju sela na drniškom bojištu odvijala se 20. rujna

1991. godine. Tom je akcijom zaustavljeno napredovanje 9. kninskog korpusa prema Šibeniku i Unešiću.

Dobro organizirana obrana hrvatskih branitelja napad je zaustavila i prisilila neprijatelja na povlačenje prema Žitniću. Neprijateljske su snage poražene u Pakovu Selu, a potom u Sedramiću. Ondje je onesposobljen jedan neprijateljski tenk, što je omogućilo braniteljima da jače učvrste obrambene položaje na toj crti bojišta i učine je neprobojnom za neprijatelja u njegovu nastojanju da se približi Šibeniku.

Borbe u Pakovu Selu i Sedramiću, iako su bile samostalne, sastavni su dio sveukupne obrambene Šibenske bitke u Rujanskom ratu, kojima je definitivno utvrđena drniška bojišnica.

OBRAMBENI POLOŽAJI OSTALI DO KRAJA RATA

Do kraja 1991. na toj je bojišnici bilo više obostranih akcija, ali obrambeni položaji uspostavljeni u jesen te godine ostali

TRENUTAK SJEĆANJA

su nepromijenjeni do konca rata. Neprijatelj u svim ostalim ratnim godinama zapravo nije pokušao izvesti sličnu akciju. Ta je pobeda uvelike pomogla braniteljima grada Šibenika. Time je izvojevana pobeda u Šibenskoj bitki u rujnu 1991. godine.

Uništeni tenk JNA godinama nakon rata bio je na toj lokaciji, sve do negdje 2000., kad su ga neodgovorni pojedinci izrezali u dijelove i prodali. Na poticaj Udruge 142. brigade HV-a, upućena je zamolnica Ministarstvu obrane da ustupi jedan stari, otpisani tenk kako bi se ponovno uredilo spomen-obilježje tog pothvata. Potpisanim sporazumom Gradskog muzeja Drniš i MORH-a to je i ostvareno. Kao trajan spomen na pobjedu u važnoj bitki, na cesti u Pakovu Selu na putu prema Šibeniku postavljen je tenk T-55 iz Zbirke oružja i vojne opreme Gradskog muzeja Drniš.

Do kraja 1991. na toj je bojišnici bilo više obostranih akcija, ali obrambeni položaji uspostavljeni u jesen te godine ostali su nepromijenjeni do konca rata. Neprijatelj u svim ostalim ratnim godinama zapravo nije pokušao izvesti sličnu akciju

Pakovačka bitka, bitka kod Pakova Sela i Sedramića, bitka u Domovinskom ratu kod dvaju sela na drniškom bojištu odvijala se 20. rujna 1991. godine. Tom je akcijom zaustavljeno napredovanje 9. kninskog korpusa prema Šibeniku i Unešiću. Uništen je jedan tenk i jedan oklopni transporter JNA, a još su tri tenka oštećena

Zahvaljujući sporazumu potpisanim između MORH-a i Gradskog muzeja Drniš, kao trajan spomen na pobjedu u toj važnoj bitki, na cesti u Pakovu Selu na putu prema Šibeniku postavljen je tenk T-55 iz Zbirke oružja i vojne opreme tog Muzeja

www.hrvatski-vojnik.hr

facebook

twitter

YouTube

LinkedIn

Instagram

Prijateljite nas i na društvenim mrežama

Sve što vas zanima pitate nas:
hvojnik@morn.hr

Foto: Tomislav BRANDT

